

บทที่ ๑
ผลการศึกษา

๑. ข้อมูลเบื้องต้น

๑. อายุ

ตารางที่ ๑

อายุของข้าราชการชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	๒๐ - ๒๕ ปี	๒๖	๑๑.๓๐
๒	๒๖ - ๓๐ ปี	๔๑	๑๗.๘๓
๓	๓๑ - ๓๕ ปี	๕๑	๒๒.๑๗
๔	๓๖ - ๔๐ ปี	๔๓	๑๘.๗๐
๕	๔๑ - ๔๕ ปี	๑๓	๕.๖๕
๖	๔๖ - ๕๐ ปี	๒๐	๘.๗๐
๗	๕๑ - ๕๕ ปี	๒๑	๙.๑๗
๘	๕๖ - ๖๐ ปี	๑๕	๖.๕๒
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑ จะเห็นได้ว่าข้าราชการฝ่ายปกครองชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๓๕ ปี มีจำนวนมากที่สุดถึง ๕๑ คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๒๒.๑๗ รองลงไปได้แก่ข้าราชการที่มีอายุระหว่าง ๓๖ - ๔๐ ปี มีจำนวน ๔๓

คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๑๘.๗๐ และข้าราชการที่มีอายุระหว่าง ๒๖ - ๓๐ ปี มีจำนวน ๔๑ คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๑๗.๘๓ ถ้าจะรวมข้าราชการที่มีอายุระหว่าง ๒๖ - ๔๐ ปี เข้าด้วยกันแล้วจะมีจำนวนถึง ๑๓๕ คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๕๘.๗๐ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่อายุอยู่ในวัยทำงานและยังมีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานต่อไปได้อีกนาน สำหรับข้าราชการสูงอายุซึ่งมีอายุระหว่าง ๕๑ - ๖๐ ปี มีจำนวนเพียง ๓๖ คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๑๕.๖๓ เท่านั้น

๒. การนับถือศาสนา

ตารางที่ ๒

การนับถือศาสนา

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	ศาสนาพุทธ	๒๓๐	๑๐๐.๐๐
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๒ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ จากจำนวนข้าราชการผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๒๓๐ คน การที่ข้าราชการฝ่ายปกครองในจังหวัดชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธยอมรับเป็นการสะดวกต่อการปกครอง เพราะแนวความเชื่อในศาสนายอมรับว่าจะเป็นไปได้ในลักษณะคล้ายคลึงกัน

๓. การศึกษา

ตารางที่ ๓

การศึกษา

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	ม. ๖ (หรือ มศ. ๓)	๑๔๖	๖๓.๔๘
๒	ม. ๘ (หรือ มศ. ๕)	๘	๓.๕๘
๓	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	๔	๑.๗๔
๔	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	๕๒	๒๒.๖๐
๕	ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	๕	๓.๕๑
๖	อื่น ๆ	๑๑	๔.๗๕
รวม		๒๓๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๓ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นผู้ที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ (หรือมัธยมศึกษาปีที่ ๓) มีจำนวน ๑๔๖ คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๖๓.๔๘ อย่างไรก็ตามข้าราชการฝ่ายปกครองชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือถึง ๕๒ คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๒๒.๖๐ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีจำนวนข้าราชการฝ่ายปกครอง ๕ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๓.๕๑ สำเร็จปริญญาโทหรือเทียบเท่า และเมื่อรวมจำนวนข้าราชการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทหรือเทียบเท่าเข้าด้วยกันแล้วจะมีจำนวนถึง ๖๑ คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๒๖.๕๑ แต่ถ้าวรวมเอาผู้สำเร็จอนุปริญญาอีกจำนวน ๔ คนหรือร้อยละ ๑.๗๔

เข้ากับจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและโทหรือเทียบเท่าแล้วก็จะมีจำนวนถึง ๖๕ คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๒๘.๒๕ นับว่าข้าราชการฝ่ายปกครองชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระดับการศึกษาชั้นสูงจำนวนไม่น้อย นอกจากนี้มีผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๘ (หรือมัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๓) หรือเทียบเท่า ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๘๘ สำหรับผู้สำเร็จการศึกษ่อื่น ๆ อีก ๑๑ คน หรือร้อยละ ๔.๗๕ ได้แก่ผู้สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๘ จำนวน ๑ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๒ คน ชั้นปริญญา ๕ ประโยคจำนวน ๒ คน วุฒิศู ๒ คน สำเร็จเนติบัณฑิตไทย จำนวน ๑ คน และไม่ระบุชั้นการศึกษาอีก ๒ คน

๔. ตำแหน่งที่ปฏิบัติราชการชายแดน

ตารางที่ ๔

ตำแหน่งที่ปฏิบัติราชการชายแดน

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	นายอำเภอ	๑๘	๘.๒๖
๒	ปลัดอำเภอ	๑๑๗	๕๐.๘๗
๓	เจ้าหน้าที่ปกครอง	๕๘	๒๕.๒๒
๔	เสมียนปกครอง	๒๐	๘.๗๐
๕	เสมียนตร.อำเภอ	๘	๓.๖๒
๖	นักการภารโรง	๑	๐.๔๓
๗	เสมียนพนักงาน	๑	๐.๔๓
๘	เจ้าหน้าที่ทะเบียนราษฎร	๒	๐.๘๗
๙	เจ้าหน้าที่ ทรป. กลาง	๒	๐.๘๗

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑๐.	พนักงานวิทยุสื่อสาร	๑	๐.๔๓
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองที่ปฏิบัติงานในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นปลัดอำเภอ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๕๐.๘๗ รองลงไปได้แก่เจ้าหน้าที่ปกครองซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๒๕.๒๒ นายอำเภอมีจำนวนร้อยละ ๘.๒๖ เสมียนปกครองร้อยละ ๘.๗๐ เสมียนตราอำเภอร้อยละ ๓.๙๒ และที่เหลือเป็นนักการภารโรง เสมียนพนักงาน เจ้าหน้าที่ทะเบียนราษฎร เจ้าหน้าที่ กรป. กลาง เจ้าหน้าที่วิทยุสื่อสาร

๕. ระยะเวลาที่รับราชการในกรมการปกครอง

ตารางที่ ๕

ระยะเวลาที่รับราชการในกรมการปกครอง

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	๑ เดือนขึ้นไป	๑๓	๕.๖๖
๒	๑ - ๑๐ ปี	๑๒๐	๕๒.๑๗
๓	๑๑ - ๒๐ ปี	๕๑	๒๒.๑๗
๔	๒๑ - ๓๐ ปี	๒๒	๙.๕๗

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๕	๓๑ - ๔๐ ปี	๒๔	๑๐.๔๓
๖	๔๑ ปีขึ้นไป	๐	๐.๐๐
รวม		๒๓๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๕ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือรับราชการในกรมการปกครองมีระยะเวลา ๑ - ๑๐ ปี มีจำนวนมากที่สุดถึง ๑๒๐ คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๕๒.๑๗ รองลงไปเป็นข้าราชการมีระยะเวลารับราชการสังกัดกรมการปกครอง ๑๑ - ๒๐ ปี จำนวน ๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๑๗ ส่วนข้าราชการที่มีอายุราชการระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี มีจำนวน ๒๔ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๐.๔๓ และข้าราชการที่มีอายุราชการระหว่าง ๒๑ - ๓๐ ปี จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๕๗ อย่างไรก็ตาม มีข้าราชการซึ่งมีอายุราชการระหว่าง ๑ เดือนขึ้นไปแต่ไม่เกิน ๑ ปี จำนวนเพียง ๑๓ คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๕.๖๖ นับว่าเป็นจำนวนน้อยมาก แสดงว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นผู้ที่มีอายุราชการสังกัดกรมการปกครองมากพอควร ถ้าจะรวมข้าราชการที่มีอายุราชการเกินกว่า ๑ ปีจนถึง ๔๐ ปี แล้วจะมีจำนวนถึง ๒๑๗ คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๙๔.๓๔ อย่างไรก็ตามจะนับข้าราชการที่มีอายุราชการสังกัดกรมการปกครองระหว่าง ๑๑ - ๔๐ ปี แล้วก็จะมีความจำนวน ๕๗ คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๒๔.๑๗ นับว่าข้าราชการชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีประสบการณ์ในการรับราชการฝ่ายปกครองค่อนข้างสูง แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าไม่มีข้าราชการฝ่ายปกครองที่มีอายุราชการสังกัดกรมการปกครองเกินกว่า ๔๐ ปี เลย

๖. ระยะเวลาที่ปฏิบัติราชการในอำเภอชายแดน

ตารางที่ ๖

ระยะเวลาที่ปฏิบัติราชการในอำเภอชายแดน

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	๑ เดือนขึ้นไป	๓๖	๑๕.๖๕
๒	๑ - ๕ ปี	๑๑๒	๔๘.๗๐
๓	๖ - ๑๐ ปี	๕๔	๒๓.๔๘
๔	๑๑ - ๑๕ ปี	๑๑	๔.๗๘
๕	๑๖ - ๒๐ ปี	๑๓	๕.๖๖
๖	๒๑ - ๒๕ ปี	๑	๐.๔๓
๗	๒๖ - ๓๐ ปี	๑	๐.๔๓
๘	๓๑ - ๓๕ ปี	๒	๐.๘๗
๙	๓๖ - ๔๐ ปี	๐	๐.๐๐
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๖ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่มีอายุการปฏิบัติงานในอำเภอชายแดนระหว่าง ๑ - ๕ ปี คือมีจำนวนถึง ๑๑๒ คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๔๘.๗๐ รองลงไปได้แก่ผู้ซึ่งมีอายุการปฏิบัติราชการระหว่าง ๖ - ๑๐ ปี มีจำนวน ๕๔ คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔๘ ส่วนผู้ซึ่งมีอายุการปฏิบัติงานระหว่าง ๑๑ - ๑๕ ปี จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๗๘ ผู้มีอายุการปฏิบัติ

งานระหว่าง ๑๖ - ๒๐ ปี จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๖๖ ผู้ที่มีอายุราชการระหว่าง ๒๑ - ๒๕ ปี และ ๒๖ - ๓๐ ปี มีจำนวนอย่างละ ๑ คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๐.๔๓ ผู้ที่มีอายุราชการระหว่าง ๓๑ - ๓๕ ปีมีจำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๓ สำหรับผู้ที่มีอายุราชการเกินกว่า ๑ เดือนแต่ไม่เกิน ๑ ปี มีจำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๖๕ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองที่ปฏิบัติงานในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอายุการปฏิบัติงานค่อนข้างสูง แสดงว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานในอำเภอชายแดนเป็นอย่างดี

๘. สถานภาพทางครอบครัว

ตารางที่ ๘

สถานภาพทางครอบครัว

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เป็นโสด	๔๔	๑๘.๑๓
๒	แต่งงานแล้วอยู่ด้วยกัน	๑๕๕	๖๓.๓๘
๓	แต่งงานแล้วแยกกันอยู่	๒๓	๑๐.๓๔
๔	หย่าหรือเลิกกัน	๔	๑.๓๔
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๘ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นผู้แต่งงานแล้วอยู่ด้วยกัน มีจำนวนถึง ๑๕๕ คนหรือ

คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๓๕ ผู้ที่เป็นโสดมีจำนวนเพียง ๔๔ คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๑๔.๑๓ ผู้ที่แต่งงานแล้วแยกกันอยู่มีจำนวน ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๗๕ ส่วนผู้ที่หย่าหรือเลิกร้างกันมีเพียง ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๕ แสดงว่าส่วนใหญ่ข้าราชการชายแดนเป็นผู้ที่แต่งงานแล้วและอยู่ด้วยกัน ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะมีความรับผิดชอบครอบครัวของเขา มากพอสมควร

๔. จำนวนบุตร

ตารางที่ ๔

จำนวนบุตร

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	ไม่มีบุตร	๕๗	๒๔.๗๘
๒	๑ คน	๒๔	๑๐.๔๓
๓	๒ คน	๓๑	๑๓.๔๘
๔	๓ คน	๔๒	๑๘.๒๗
๕	๔ คน	๒๗	๑๑.๗๕
๖	๕ คน	๒๓	๑๐.๐๐
๗	เกินกว่า ๕ คน	๒๖	๑๑.๓๐
รวม		๒๓๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองชายแดนภาคตะวันออก เฉียงเหนือส่วนใหญ่มีบุตรแล้ว แม้ว่าตัวเลขลำดับที่ ๑ จะแสดงว่าข้าราชการที่ยังไม่มี

บุตรจะมีจำนวนถึง ๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๗๘ ก็ตาม แต่ถ้าวรวมจำนวนข้าราชการที่มีบุตรตั้งแต่ ๑ คนขึ้นไป คือลำดับที่ ๒ - ๘ แล้วก็จะมีความถึง ๑๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๒๒ แสดงว่าข้าราชการส่วนใหญ่มีภาระที่ต้องเลี้ยงดูบุตร รวมตลอดถึงการส่งเสียให้เล่าเรียน นับได้ว่ามีความมีผลกระทบกระเทือนต่อฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่มาก ไม่น้อย อย่างไรก็ตาม ถ้าจะรวมผู้ที่มีบุตรเกินกว่า ๒ คนขึ้นไป คือระหว่าง ๓ คนถึงเกินกว่า ๕ คนแล้วก็จะมีความถึง ๑๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๓๑ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองอำเภอชายแดนเกินกว่าครึ่งมีภาระที่ต้องเลี้ยงดูบุตร

๕. ภูมิสำเนาเดิม

ตารางที่ ๕

ภูมิสำเนาเดิม

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	ภาคเหนือ	๐	๐.๐๐
๒	ภาคใต้	๒	๐.๘๗
๓	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๑๕๒	๘๓.๕๘
๔	ภาคกลาง	๓๑	๑๓.๕๘
๕	ภาคตะวันออก	๕	๒.๖๗
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๕ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองอำเภอชายแดนภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตนเอง คือมีจำนวนถึง ๑๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๘๘ นับว่ากรมการปกครองมีนโยบายที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติราชการในอำเภอชายแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีความสัมพันธ์ติดต่อกับประชาชนในภาคนี้ เพราะข้าราชการที่มีภูมิลำเนาในภาคเดียวกันกับเขตภาคพื้นการปฏิบัติงานย่อมจะเข้าใจในภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น ตลอดจนอุปนิสัยใจคอของประชาชนในภาคพื้นนั้น จึงนับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

๑๐. ประสพการณก่อนเข้ารับราชการในกรมการปกครอง

ตารางที่ ๑๐

ประสพการณก่อนเข้ารับราชการในกรมการปกครอง

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	ไม่เคยทำงานที่ไหนมาก่อนเลย	๑๑๗	๕๐.๘๖
๒	เคยทำงานอื่นมาก่อนคือ		
	- รับราชการ	๖๘	๒๙.๕๗
	- รัฐวิสาหกิจ	๑๒	๕.๒๒
	- บริษัทเอกชน	๑๕	๖.๕๒
	- พนักงานเทศบาล	๑๐	๔.๓๕
	- พนักงานธนาคาร	๒	๐.๘๗
	- ประกอบอาชีพส่วนตัว	๒	๐.๘๗
	- ลูกจ้าง	๔	๑.๗๘
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๑๐ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการส่วนใหญ่ไม่เคยทำงานมาก่อนซึ่งมีจำนวนถึง ๑๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๘๖ ส่วนผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อนมีจำนวนเพียง ๑๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๑๔ ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในการรับราชการ เทศบาล และรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๑๔ เป็นผู้เคยทำงานเอกชน ธนาคาร ประกอบอาชีพส่วนตัว และลูกจ้างจำนวน ๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๐

๑๑. ฐานะทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ ๑๑

ฐานะทางเศรษฐกิจ

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	ดีมาก	๐	๐.๐๐
๒	ดี	๑๒	๕.๒๒
๓	ค่อนข้างดี	๗	๓.๐๘
๔	ปานกลาง	๑๒๘	๕๕.๖๕
๕	พอไบบางไม่พอไบบาง	๗๘	๓๓.๕๑
๖	ไม่ดี	๕	๒.๑๘
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๑๑ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการจำนวนเกินกว่าครึ่งเล็กน้อยมี

ฐานะทางเศรษฐกิจระดับปานกลาง คือมีจำนวน ๑๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๖๕ ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจพอใช้บางไม่พอใช้บางและผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี มีจำนวนรวมกัน ๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๐๘ ซึ่งนับว่ามีจำนวนไม่น้อยที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีค้ำและค่อนข้างดีค้ำค้ำ ส่วนผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีจำนวนเพียง ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๒๒ เป็นที่น่าสนใจว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจซึ่งอยู่ในชั้นที่ "ดีมาก" นั้นไม่มีเลย

สรุป

ข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งตอบแบบสอบถามจำนวน ๒๓๐ คนส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๒๖ - ๔๐ ปี นับถือศาสนาพุทธ สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ (มัธยมศึกษาปีที่ ๓) รับราชการในกรมการปกครองระหว่าง ๑ - ๑๐ ปีมากที่สุด ข้าราชการส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเป็นปลัดอำเภอและเจ้าหน้าที่ปกครอง มีระยะเวลาในการปฏิบัติราชการในอำเภอชายแดนระหว่าง ๑ - ๕ ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพทางครอบครัวแต่งงานแล้วและอยู่ด้วยกันตลอดจนมีบุตรที่คงอยู่ในความอุปการะ นอกจากนี้ข้าราชการที่รับราชการอยู่ในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นคนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นส่วนใหญ่ แต่ส่วนใหญ่ไม่เคยรับราชการหรือทำงานอื่นใดมาก่อน ตลอดจนมีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลางแต่ก็มีจำนวนมากพอสมควรที่ฐานะทางครอบครัวไม่ค่อยดี

๒. ข้อมูลที่สำคัญซึ่งเกี่ยวข้องกับการศึกษา

๑. ความพึงพอใจเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย

ตามหลักวิชาการบริหารนั้น หน่วยงานควรจะต้องสามารถทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานที่ได้ออกมามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในประการตรงกันข้ามถ้าผู้ปฏิบัติงานไม่มีความ

พึงพอใจในการปฏิบัติงานแล้ว ผลงานที่ออกมาจะขาดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานของข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งทุกอำเภออยู่ในเขตปฏิบัติการรายคอมมิวนิสต์ (Sensitive Areas) และอยู่ติดกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนกัมพูชาซึ่งมีระบอบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ ถ้าหากข้าราชการฝ่ายปกครองขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแล้วย่อมจะมีผลกระทบต่อบริการต่าง ๆ ที่ประชาชนจะได้รับเป็นอย่างยิ่ง ในประการตรงข้ามถ้าหากข้าราชการฝ่ายปกครองมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานดี ผลงานที่ออกมาและบริการที่ประชาชนจะได้รับก็ย่อมจะดีตามไปด้วย การศึกษานี้จะได้วัดถึงความพึงพอใจของงานที่ได้รับมอบหมายจากกรมการปกครองและหน่วยงานของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

ก. ความรู้สึกเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย

ข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความรู้สึกเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายคือ

ตารางที่ ๑๒

ความรู้สึกเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	ตรงกับความต้องการ	๒๐๐	๘๖.๙๖
๒	ไม่ตรงกับความต้องการ	๓๐	๑๓.๐๔
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๑๕

ตารางที่ ๑๒ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในงานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติรับผิดชอบ ซึ่งมีจำนวนถึง ๒๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๘๖ ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนเปอร์เซ็นต์ที่สูง ข้าราชการที่ตอบว่าไม่ตรงกับความต้องการมีจำนวนเพียง ๓๐ คนซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๑๔ เท่านั้น

ตารางที่ ๑๓

ทัศนคติในการอยากเปลี่ยนงาน

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	ไม่อยากเปลี่ยนงาน	๑๑๐	๔๙.๕๓
๒	อยากเปลี่ยนงานเพราะ		
	- ต้องการมีประสบการณ์เพิ่ม	๕๗	๒๕.๙๕
	- ต้องการศึกษางานด้านอื่นบ้าง	๒๓	๑๐.๐๐
	- ไม่ตรงกับอุปนิสัยใจคอและความรู้	๕	๒.๑๙
	- จำเจและเกิดความเบื่อหน่าย	๒๕	๑๐.๘๙
	- ค่าครองชีพสูงขึ้น	๕	๒.๑๙
	- ไม่ตอบ	๕	๒.๑๙
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๑๖

ตารางที่ ๑๓ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวนเกินกว่าครึ่งต้องการเปลี่ยนงาน คือมีจำนวนถึง ๑๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๑๗ เหตุผลที่สำคัญก็คือต้องการหาประสบการณ์และความชำนาญงานในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น (ร้อยละ ๒๔.๗๕), ไม่ชอบจำเจในงานท้องที่ใดท้องที่หนึ่งนานเกินไปจนเกิดความเบื่อหน่าย (ร้อยละ ๑๐.๘๓), ต้องการศึกษางานอื่น ๆ ในกรมการปกครองบ้าง (ร้อยละ ๑๐.๐๐) ส่วนเหตุผลอื่น ๆ รองลงไปได้แก่งานที่ไม่ตรงกับนิสัย ความต้องการ และความรู้ที่เรียนมา ตลอดจนค่าครองชีพสูงขึ้น (ร้อยละ ๒.๑๗) ที่ไม่ตอบร้อยละ ๒.๑๗ สำหรับผู้ที่ตอบว่าไม่อยากเปลี่ยนงานมีจำนวนเพียง ๑๑๐ คนซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๔๓.๘๓ ทั้ง ๆ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๘๓.๔๘) เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั่นเอง (ดูตารางที่ ๕)

ข. ความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติ

ความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติย่อมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อผลงานที่ได้รับออกมา กล่าวคือถ้าผู้ปฏิบัติมีความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติแล้วผลงานที่ออกมาย่อมจะเป็นผลดี ผลของการศึกษามีดังนี้

ตารางที่ ๑๔

ทัศนคติเกี่ยวกับงานฝ่ายปกครองชายแดนที่ปฏิบัติ

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๖๕	๒๘.๒๖
๒	เห็นด้วย	๕๐	๓๕.๑๓
๓	ตอบไม่ได้	๒๒	๙.๕๓
๔	ไม่เห็นด้วย	๔๘	๒๐.๘๓
๕	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	๕	๒.๑๗
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามในข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๓๐

ตารางที่ ๑๔ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองส่วนใหญ่มองว่าการที่จะทำงานที่กำลั้งปฏิบัติอยู่จำนวนถึง ๑๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๓๔ และมีผู้ที่ไม่เห็นควยและไม่เห็นควยเป็นอย่างมากจำนวน ๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๐๔ และที่ไม่ตอบมีจำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๕๗ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนอยากทำงานนี้ไปเรื่อย ๆ และมีความพอใจ

ตารางที่ ๑๕

ทัศนคติเกี่ยวกับความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติอยู่

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างมาก	๖๖	๒๘.๗๐
๒	เห็นควย	๑๐๗	๔๖.๕๒
๓	ตอบไม่ได้	๒๒	๙.๕๗
๔	ไม่เห็นควย	๒๘	๑๒.๑๗
๕	ไม่เห็นควยอย่างมาก	๗	๓.๐๔
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๓๑

ตารางที่ ๑๕ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๘๕.๒๖) เห็นควยและเห็นควยอย่างมากกับงาน

ที่ปฏิบัติอยู่ ส่วนน้อย (ร้อยละ ๑๕.๒๑) ไม่เห็นค้ายและไม่เห็นค้ายอย่างมาก ผู้ที่ตอบไม่ได้มีจำนวนเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ ๕.๕๗) เท่านั้น

ค. ความอิสระในการใช้ความริ่และความสามารถในการปฏิบัติงาน

นักวิชาการต่างลงความเห็นว่ากรมอบหมายงานให้ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติควรจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ผู้ที่ได้รับมอบหมายนั้น ๆ อย่างเพียงพอ ซึ่งจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานซึ่งได้รับมอบหมายมีขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานยิ่งขึ้นในอันที่จะทำให้ผลงานที่ได้ออกมามีประสิทธิภาพ^๑ ทั้งนี้หมายความว่างานที่ผู้ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติจากผู้บังคับบัญชานั้น ผู้บังคับบัญชาควรจะต้องมีอิสระที่จะวินิจฉัยและดำเนินการปฏิบัติอย่างเต็มที่พอสมควรภายในขอบเขตแห่งความรับผิดชอบ โดยที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องไม่สอดแทรกในระหว่างที่เขาได้รับมอบหมายตามช่วงกำหนดเวลา ผู้บังคับบัญชาควบคุมแต่เพียงนโยบายและกำหนดเวลาที่มอบหมายให้เท่านั้น ถ้าเป็นไปตามหลักการนี้ ผลงานที่ได้ออกมาจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผลการศึกษาที่ได้รับจากการส่งแบบสอบถามของข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนคือ

ตารางที่ ๑๖

ทัศนคติเกี่ยวกับความถนัดในงานที่ปฏิบัติและความอิสระที่ใช้ปฏิบัติ

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นค้ายอย่างมาก	๖๔	๓๐.๐๐
๒	เห็นค้าย	๑๑๕	๕๐.๐๐

^๑ โปรดดู George Strauss and Leonard R. Sayles, Personnel: The Human Problems of Management (Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, 1960), pp- 36-37.

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๓	ตอบไม่ได้	๒๒	๘.๕๗
๔	ไม่เห็นค้าย	๒๑	๘.๑๓
๕	ไม่เห็นค้ายอย่างมาก	๓	๑.๓๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวก ข้อ ๓๖

ตารางที่ ๑๕ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ (ร้อยละ ๘๐.๐๐) เห็นค้ายและเห็นค้ายอย่างมากว่างานที่ปฏิบัติอยู่เป็นงานที่เขามีความถนัดมากและมีอิสระที่เขาได้ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติอย่างเต็มที่ ส่วนน้อย (ร้อยละ ๑๐.๔๓) ไม่เห็นค้ายและไม่เห็นค้ายอย่างมากกว่าเป็นงานที่เขาถนัดและไม่มีความอิสระที่จะปฏิบัติงาน ส่วนผู้ไม่ชอบมีเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ ๘.๕๗)

สรุป

ในการวัดขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้เขียนได้ใช้วิธีการของ Likert Scale โดยเอาคำตอบจากคำถามต่าง ๆ (ดูรายละเอียดของคำถามในภาคผนวก) ของข้าราชการที่ส่งกลับมา แล้วนำมาให้คะแนนเป็น ๕, ๔, ๓, ๒, และ ๑ ตามลำดับในแต่ละคำตอบ เพื่อหาคะแนนมัธยเลขคณิต ($\bar{X}$ = Arithmetic mean) โดยการคำนวณจากสูตรดังต่อไปนี้

$$\bar{X} = \frac{\text{คะแนนรวมทั้งหมดของคำตอบแต่ละกลุ่ม}}{\text{จำนวนข้าราชการ} \times \text{จำนวนคำถามในกลุ่ม}}$$

$$= \frac{๒๓๓๖}{๒๓๐ \times ๓}$$

$$= ๓.๕๕$$

จากการคำนวณความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือช่วงต้น ไคคาคะแนนมัชฌิมเลขคณิตเท่ากับ ๓.๕๕ คะแนน ฉะนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงคะแนนระหว่าง ๑.๐ - ๕.๐ คะแนน จึงเห็นได้ว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายในระดับสูง และอาจกล่าวได้ว่ายอมรับเป็นผลคือแผนนโยบายของกรมการปกครองซึ่งได้ข้าราชการที่มีขวัญและความพึงพอใจในงานที่ได้รับมอบหมาย ผลประโยชน์จึงตกกับประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อมในที่สุด

๒. ความร่วมมือและการประสานงานกับเพื่อนร่วมงานและประชาชนในการปฏิบัติงาน

การบริหารงานที่จะให้บังเกิดผลดีจะต้องมีความร่วมมือ (Cooperation) และการประสานงาน (Coordination) ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้บังเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร^๒ ความร่วมมือและการประสานงานเป็นปัจจัยที่สำคัญของความสำเร็จของงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งติดกับประเทศสาธารณประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนกัมพูชาซึ่งเป็นประเทศที่ปกครองโดยระบอบคอมมิวนิสต์ และปรากฏว่ามีการรุกรานจากทหารของประเทศทั้งสองอยู่เนืองๆ

^๒ โปรดดู James D. Thompson, Organizations in Action (New York: McGraw-Hill Book Company, 1967), pp. 34-36; 158-160; Robert Presthus, The Organizational Society: An Analysis and a Theory (New York: Vintage Books, 1962), pp. 93-96.

นอกจากนี้พื้นที่ในเขตอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังเป็นเขตก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (sensitive areas) ข้าราชการฝ่ายปกครองเหล่านี้ได้รับมอบหมายงานป้องกันการรักษาและขนถ่ายของคอมมิวนิสต์ด้วย รวมทั้งงานในหน้าที่ของข้าราชการฝ่ายปกครองตามที่ตนได้รับมอบหมายตามตำแหน่งหน้าที่ เช่น นายอำเภอ ปลัดอำเภอ เจ้าหน้าที่ปกครอง เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ ความร่วมมือและการประสานงานจึงมีความสำคัญต่อขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนเป็นอย่างยิ่งในอันที่จะช่วยให้ผลงานของข้าราชการเหล่านี้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผลการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติการได้รับความร่วมมือและการประสานงานจากเพื่อนร่วมงานและจากประชาชนในท้องที่พบว่า

ก. ความสามารถในการขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากบุคคลอื่น

ตารางที่ ๑๖

· ความสามารถในการขอความร่วมมือจากผู้อื่น

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างมาก	๑๔	๔.๖๖
๒	เห็นควย	๔๕	๔๑.๓๐
๓	ตอบไม่ได้	๒๓	๒๑.๓๔
๔	ไม่เห็นควย	๔๓	๓๙.๖๓
๕	ไม่เห็นควยอย่างมาก	๑๐	๙.๐๕
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของชื่อน้อยในภาคผนวก ข้อ ๓๓

ตารางที่ ๑๖ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกือบครึ่ง (ร้อยละ ๔๘.๕๖) มีความสามารถแสวงหาความร่วมมือและการประสานงานจากเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ผู้ที่ตอบว่าไม่สามารถแสวงหาความร่วมมือและการประสานงานจากเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชามีจำนวนเพียงร้อยละ ๒๓.๐๕ เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ที่ตอบไม่ได้ความสามารถแสวงหาความร่วมมือและการประสานงานจากเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชาตลอดจนประชาชนมีจำนวนถึงร้อยละ ๒๗.๓๘ อย่างไรก็ตาม เราอาจกล่าวได้ว่าข้าราชการส่วนใหญ่สามารถแสวงหาความร่วมมือและการประสานงานกับผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ตลอดจนประชาชนได้เป็นอย่างดี จึงนับได้ว่าเป็นความสำเร็จของการปฏิบัติงานของข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สำคัญประการหนึ่ง

ตารางที่ ๑๗

ความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นด้วยอย่างมาก	๖๗	๒๔.๑๓
๒	เห็นด้วย	๑๓๘	๕๐.๐๐
๓	ตอบไม่ได้	๑๖	๕.๘๖
๔	ไม่เห็นด้วย	๖	๒.๒๑
๕	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	๓	๑.๑๐
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๓๔

ตารางที่ ๑๗ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือประสบผลสำเร็จในการร่วมกันทำงานกับเพื่อนร่วมงานด้วยกันเป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๑๓ ผู้ที่ไม่ประสบผลสำเร็จมีเพียงร้อยละ ๓.๖๑ และผู้ที่ตอบไม่ไคมีเพียงร้อยละ ๖.๖๘ แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่ข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือประสบผลสำเร็จในการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน

ตารางที่ ๑๘

ความสามัคคีในกลุ่มผู้ร่วมงาน

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างมาก	๖๓	๒๓.๓๘
๒	เห็นควย	๑๖๘	๕๕.๖๕
๓	ทอบไม่ไค	๑๘	๓.๘๓
๔	ไม่เห็นควย	๑๕	๘.๒๖
๕	ไม่เห็นควยอย่างมาก	๒	๐.๘๓
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๓๕

จากตารางที่ ๑๘ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการส่วนใหญ่มีความสามัคคีกัน
ในระหว่างผู้ร่วมงาน คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๐๔ ซึ่งนับว่าสูงมาก ผู้ที่ตอบว่าไม่มีความ

• สามีคมีเพียงร้อยละ ๕.๑๓ ซึ่งนับว่าน้อยมาก ส่วนผู้ที่ไม่ตอบมีเพียง ๓.๘๓ แสดงว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความสำนึกึในระหว่างเพื่อนร่วมงาน นับว่าเป็นผลสำเร็จอีกประการหนึ่งของการทำงาน

ตารางที่ ๑๔

ความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างมาก	๔๕	๑๔.๕๖
๒	เห็นควย	๑๔๐	๖๐.๘๓
๓	ตอบไม่ได้	๒๓	๙.๕๓
๔	ไม่เห็นควย	๒๒	๙.๕๓
๕	ไม่เห็นควยอย่างมาก	๑	๐.๔๓
รวม		๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของขออนอยู่ในภาคผนวกขอ ๓๓

ตารางที่ ๑๔ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน กิดเป็นร้อยละ ๘๐.๘๓ ผู้ที่ไม่ได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานมีเพียงร้อยละ ๑๐.๐๐ เท่านั้น ส่วนผู้ที่ไม่ออกคามเห็นมีเพียงร้อยละ ๙.๕๓ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จในการแสวงหาความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน

ข. ความสัมพันธ์กับข้าราชการอื่นและประชาชน

ในการบริหารงานที่จะให้ได้รับผลอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้ปฏิบัติจะต้องได้รับความร่วมมือและมีความสัมพันธ์อย่างดีกับข้าราชการอื่น ๆ ที่อยู่รวมปฏิบัติงานในอำเภอเดียวกัน ตลอดจนประชาชนผู้มาติดต่อราชการ ผู้ปฏิบัติงานได้รับความร่วมมือและมีความสัมพันธ์อันดีแล้ว ก็ย่อมจะมีขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้วย ในอันที่จะทำให้ผลงานที่ได้รับมีประสิทธิภาพด้วย

ตารางที่ ๒๐

ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการกับบุคคลอื่น

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างมาก	๘๔	๓๖.๕๒
๒	เห็นควย	๑๓๔	๕๘.๒๖
๓	ตอบไม่ได้	๑๖	๕.๒๒
๔	ไม่เห็นควย	๐	๐.๐๐
๕	ไม่เห็นควยอย่างมาก	๐	๐.๐๐
รวม		๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๓๘

ตารางที่ ๒๐ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับข้าราชการอื่น ๆ และประชาชนในการทำงานเป็นอย่างดี คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๗๘ ซึ่งนับว่าเป็นเปอร์เซ็นต์ที่สูงมาก ผู้ที่ตอบว่าไม่มีความสัมพันธ์อันดีนั้นไม่มีเลย ส่วนผู้ไม่ตอบก็มีเพียงร้อยละ ๕.๒๒ เท่านั้น

ตารางที่ ๒๑

ทัศนคติเกี่ยวกับความตั้งใจในงานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างมาก	๕๖	๒๔.๓๕
๒	เห็นควย	๑๒๖	๕๓.๐๔
๓	ตอบไม่ได้	๒๗	๑๑.๗๔
๔	ไม่เห็นควย	๒๕	๑๐.๘๗
๕	ไม่เห็นควยอย่างมาก	๐	๐.๐๐
รวม		๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกขอ ๓๕

ตารางที่ ๒๑ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการส่วนใหญ่มีความตั้งใจปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๓๕ ผู้ที่ตอบไม่เห็นควยและไม่เห็นควยอย่างมาก มีเพียงเล็กน้อย คือร้อยละ ๑๐.๘๗ ผู้ที่ไม่ตอบมีเพียงร้อยละ ๑๑.๗๔ เท่านั้น

สรุป

คำตอบของข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน ๒๓๐ เกี่ยวกับทัศนคติต่าง ๆ ในการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน ข้าราชการอื่น ๆ และประชาชนผู้ซึ่งตนต้องติดต่อควย นำมาให้คะแนนตามวิธีการของ Likert Scale โดยให้คะแนน ๕, ๔, ๓, ๒, และ ๑ ตามลำดับในคำตอบแต่ละคำตอบเพื่อหาค่าคะแนนมัธมิมเลขคณิต ($\bar{X}$ = Arithmetic mean) โดยสูตร

ดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned}\bar{X} &= \frac{\text{คะแนนรวมทั้งหมดของคำตอบแต่ละกลุ่ม}}{\text{จำนวนข้าราชการ} \quad \text{จำนวนคำตอบในกลุ่ม}} \\ &= \frac{๕๕๑๒}{๒๓๐ \quad b} \\ &= ๓.๘๘\end{aligned}$$

จะเห็นได้ว่าผลลัพธ์ที่ได้คะแนนถึง ๓.๘๘ เมื่อเปรียบเทียบตามเกณฑ์การให้คะแนน ๑.๐ - ๕.๐ ตามวิธี Likert scale แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ข้าราชการอื่น ๆ ในอำเภอ และประชาชน ตลอดจนมีการประสานงานในการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับบุคคลต่าง ๆ ดังกล่าว จึงอาจกล่าวได้ว่าข้าราชการมีขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสูง

๓.ทัศนคติเกี่ยวกับการปกครองบังคับบัญชาและความช่วยเหลือเอาใจจากผู้บังคับบัญชา

ความสนใจและความช่วยเหลือที่ผู้บังคับบัญชามีต่อผู้ที่อยู่ใต้การบังคับบัญชาย่อมมีความสำคัญต่อขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ถ้าในองค์การใดผู้บังคับบัญชาให้ความเอาใจใส่และความช่วยเหลือต่อผู้ที่อยู่ใต้การบังคับบัญชาก็ย่อมจะทำให้ผู้ที่อยู่ใต้การบังคับบัญชามีความพึงพอใจและมีขวัญในการทำงานสูง^๓

ผู้บังคับบัญชาในที่นี้หมายถึงข้าราชการฝ่ายปกครองสังกัดกรมการปกครอง และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยตำแหน่งต่าง ๆ ที่มีอำนาจหน้าที่ตาม

๓ โปรดดู Herbert A. Simon, Donald W. Smithburg, and Victor A. Thompson, Public Administration (New York: Alfred A. Knopf, 1959), pp. 296-311.

กฎหมาย ผู้บังคับบัญชาของนายอำเภอ ปลัดอำเภอ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง
อื่น ๆ จึงได้แก่ปลัดจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่ง
เป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงในระดัจังหวัด ส่วนผู้บังคับบัญชาอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องใน
การศึกษานอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้นคือ นายอำเภอเป็นผู้บังคับบัญชาของปลัด
อำเภอและข้าราชการฝ่ายปกครองอื่น ๆ ในอำเภอนั้น และปลัดอำเภอเป็นผู้บง-
กับัญชาของข้าราชการฝ่ายปกครองอื่น ๆ ในอำเภอนั้นรองจากนายอำเภอ เป็น
ต้น ฉะนั้นข้าราชการทุกคนจึงมีผู้บังคับบัญชาของตน

จากแบบสอบถามข้าราชการที่เกี่ยวข้องในการศึกษานี้ ปรากฏว่า
ข้าราชการเหล่านี้มีทัศนคติที่แสดงออกเกี่ยวกับวิธีการทำงานของผู้บังคับบัญชา
การให้ความยุติธรรมของผู้บังคับบัญชา เป็นต้น ผลของการศึกษามีดังต่อไปนี้

ก. ความนึกเห็นหรือทัศนคติที่มีต่อผู้บังคับบัญชา

ผู้ทำและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการฝ่ายปกครองใน
อำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือย่อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้-
บังคับบัญชาของข้าราชการนั้น ๆ เป็นอย่างมาก กล่าวคือ ถ้าผู้บังคับบัญชามีความ
เข้าใจในหลักการบริหารงานโดยเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาของตนมีส่วนร่วม
ในการทำงานอย่างใกล้ชิดกับตน การมีความริเริ่มในการทำงาน ตลอดจนการที่
ผู้บังคับบัญชามีโอกาสเข้าร่วมการปฏิบัติงานกับผู้ใต้บังคับบัญชาบ้างตามโอกาส
เป็นต้น ย่อมจะทำให้ชาวพนักงานและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสูงตามขึ้น
ไปด้วย^๘

^๘ George Strauss and Leonard R. Sayles, Personnel: The Human Problems of Management (Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1960), pp. 338-352

ตารางที่ ๒๒
ทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชา

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เป็นผู้ที่มีความเหมาะสมกับตำแหน่งอย่างยิ่ง	๑๘๑	๘๓.๐๕
๒	ทำงานไม่เอาไหนเลย	๑	๐.๔๓
๓	งานปฏิบัติงานได้ดีกว่า	๑๐	๔.๓๕
๔	ความคิดเห็นอย่างอื่น คือ		
	- ไม่ให้ความเป็นธรรมกับลูกน้อง	๑	๐.๔๓
	- ปฏิบัติหน้าที่ละเอียดรอบคอบดี	๖	๒.๖๑
	- ขาดลักษณะผู้นำที่ดี	๗	๓.๐๕
	- ขาดความรับผิดชอบ	๔	๓.๕๘
	- เกรงครัดกับงานมากเกินไป	๑	๐.๔๓
	- ไม่มีความเห็น	๕	๒.๑๗
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้ออยู่ในภาคผนวกข้อ ๒๒

ตารางที่ ๒๒ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บังคับบัญชาของตนมีความเหมาะสมกับตำแหน่งเท่าที่ คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๐๕ ผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นด้วย เช่น ทำงานไม่เอาไหนเลย คนทำงานได้ดีกว่า ไม่ให้ความเป็นธรรมกับลูกน้อง ขาดลักษณะผู้นำที่ดี เกรงครัดกับงานมากเกินไป และไม่ชอบร้อยละ ๒๔.๓๕ อย่างไรก็ตาม เมื่อถามว่าผู้บังคับบัญชา "ปฏิบัติหน้าที่ละเอียดรอบคอบดี" อีกร้อยละ ๒.๖๑

เขาควยแควค่าตอบแทนที่สนับสนุนว่าผู้บังคับบัญชาปฏิบัติงานก็จะมีเปอร์เซ็นต์สูงถึงร้อยละ ๔๕.๖๖

ตารางที่ ๒๓

ทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะและ
ปรับปรุงงานต่อผู้บังคับบัญชาได้

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างมาก	๔๑	๑๓.๘๓
๒	เห็นควย	๑๖๖	๕๒.๑๓
๓	ตอบไม่ได้	๑๘	๕.๘๓
๔	ไม่เห็นควย	๔	๑.๓๔
๕	ไม่เห็นควยอย่างมาก	๑	๐.๓๓
รวม		๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๔๐

ตารางที่ ๒๓ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือสามารถเสนอแนะการปรับปรุงงานต่อผู้บังคับบัญชาได้มีร้อยละ ๕๐.๐๐ นับว่าสูงมาก ผู้ที่ตอบว่าไม่สามารถเสนอแนะปรับปรุงงานได้มีเพียงร้อยละ ๒.๑๓ เท่านั้น ส่วนผู้ที่ตอบไม่ได้มีเพียง ๕.๘๓ แสดงให้เห็นว่าผู้บังคับบัญชาของข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานโดยสนับสนุนให้ผู้บังคับบัญชาของตนแสดงความคิดเห็น

ในการเสนอแนะการทำงานได้

ตารางที่ ๒๔

การพิจารณาคลังโพงผู้ไต่บังคับบัญชาโดยใช่เหตุผลไม่ใช่อารมณ์

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นด้วยอย่างมาก	๘๒	๓๕.๖๕
๒	เห็นด้วย	๑๐๔	๔๕.๒๒
๓	ตอบไม่ได้	๓๑	๑๓.๕๘
๔	ไม่เห็นด้วย	๘	๓.๕๘
๕	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	๕	๒.๑๓
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวก ก ๕๔

ตารางที่ ๒๔ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บังคับบัญชาของตนพิจารณาคลังโพงผู้ไต่บังคับบัญชาของตนโดยใช่เหตุผล ไม่ใช่โดยการใช้อารมณ์ คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๘๗ ผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างมากมีเพียงจำนวนเล็กน้อย คิดเป็นร้อยละ ๕.๖๕ ผู้ที่ตอบไม่ได้มีจำนวน ๑๓.๕๘ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือพอใจในการที่ผู้บังคับบัญชาใช้เหตุผลคลังโพงผู้ไต่บังคับบัญชา ไม่ใช่อารมณ์ในการคลังโพง การกระทำของผู้บังคับบัญชานี้ น่าจะช่วยให้ผู้ไต่บังคับบัญชามีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานดี

ตารางที่ ๒๕

ความรับผิดชอบต่อนำที่การงานของผู้บังคับบัญชา

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างมาก	๑๑๔	๔๕.๕๓
๒	เห็นควย	๕๔	๔๐.๘๘
๓	ตอบไม่ได้	๑๔	๖.๐๓
๔	ไม่เห็นควย	๘	๓.๔๘
๕	ไม่เห็นควยอย่างมาก	๐	๐.๐๐
รวม		๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๔๕

ตารางที่ ๒๕ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการส่วนใหญ่ เห็นว่าผู้บังคับบัญชาของตนเป็นผู้ที่รับผิดชอบต่อนำที่การงาน คือเป็นร้อยละ ๕๐.๕๕ นับว่าสูงมาก ผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นควยมีเพียงร้อยละ ๓.๔๘ เท่านั้น อย่างไรก็ตามไม่ปรากฏว่ามีผู้ตอบว่าไม่เห็นควยอย่างมาก ส่วนผู้ที่ตอบไม่ได้มีเพียงร้อยละ ๖.๐๓

ข. ทัศนคติในการโต้แย้งความคิดเห็นกับผู้บังคับบัญชา

ในการปฏิบัติงานนั้น ความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันและการโต้แย้งในความคิดเห็นกับผู้บังคับบัญชามีประโยชน์ในการปรับปรุงงาน และยอมทำให้ทราบถึงคุณลักษณะของการปกครองบังคับบัญชา ซึ่งจะมีส่วนกระทบต่อขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการผู้อยู่ใต่บังคับบัญชาไม่มากนัก

ตารางที่ ๒๖

ทัศนคติเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับผู้บังคับบัญชา

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	ไม่เคยมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน หรือโต้แย้งกันเลย	๕๗	๕๒.๑๗
๒	มีบ้างแต่ไม่บ่อยนัก	๑๓๑	๕๖.๕๖
๓	เคยมีบ่อย ๆ แล้วทANNERรู้สึกอย่างไร - เบื่องานเพราะทำดีแล้ว ไม่ได้ดี	๒	๐.๘๗
รวม		๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๒๔

ตารางที่ ๒๖ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกินกว่าครึ่ง (ร้อยละ ๕๖.๕๖) มีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับผู้บังคับบัญชาและมีการโต้แย้งกันบ้างแต่ไม่บ่อยนัก ผู้ที่ตอบว่าไม่เคยมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันหรือเคยโต้แย้งกันเลยมีร้อยละ ๕๒.๑๗ และผู้ที่ตอบว่าเคยมีอยู่บ่อย ๆ โดยแสดงความคิดเห็นว่าเมื่อเกิดการโต้แย้งขึ้นแล้วตนมีความรู้สึกเบื่อหน่ายเพราะทำดีแล้วไม่ได้ดีมีเพียงจำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๗ นับว่าน้อยมาก แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการโต้แย้งในการทำงานกับผู้บังคับบัญชาน้อย ซึ่งย่อมเป็นเรื่องธรรมดาเพราะในการทำงานเพื่อให้ผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพนั้นย่อมจะมีการโต้แย้งกันบ้าง

ตารางที่ ๒๗

ทัศนคติในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือหนักอกหนักใจในการปฏิบัติงาน

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	คิดแก้ปัญหาด้วยการปรึกษาสมาชิกในครอบครัว	๓	๑.๓๑
๒	ขอคำแนะนำจากผู้บังคับบัญชา	๑๓๗	๗๖.๘๖
๓	ขอคำแนะนำจากเพื่อน	๑๒	๕.๒๒
๔	แก้ปัญหาด้วยตัวเอง	๒๕	๑๒.๖๑
๕	วางเฉย	๑	๐.๑๓
๖	อื่น ๆ ระบุ		
	- ขอคำแนะนำจากทุก ๆ คน	๕	๒.๑๗
	- ยึดกฎหมายเป็นหลัก	๑	๐.๔๓
	- แก้ปัญหาด้วยตนเองก่อนถ้าทำไม่ได้จึงปรึกษาผู้บังคับบัญชา	๒	๐.๘๗
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของขออนุญาตอยู่ในภาคผนวกข้อ ๒๘

ตารางที่ ๒๗ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ปรึกษาและขอคำแนะนำจากผู้บังคับบัญชาเมื่อเกิดปัญหาหนักอกหนักใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๘๖ ส่วนผู้ตอบว่าแก้ปัญหาด้วย

ตนเองมีเพียงร้อยละ ๑๒.๒๑ ขอคำแนะนำจากเพื่อนร้อยละ ๕.๗๒ ปรึกษากับครอบครัวร้อยละ ๑.๓๑ วางเฉยร้อยละ ๐.๕๓ ส่วนคำตอบอื่น ๆ เช่น ขอคำแนะนำจากทุก ๆ คนร้อยละ ๒.๑๗ ยึดกฎหมายเป็นหลักร้อยละ ๐.๕๓ และแก้ปัญหาด้วยตนเองก่อนถ้าทำไม่ได้จึงปรึกษามัคคุเทศก์ร้อยละ ๐.๕๗

ค. วิธีการทำงานของผู้นับถือนิกาย

วิธีการทำงานของผู้นับถือนิกายมีความสำคัญต่อทัศนคติเกี่ยวกับชีวิตและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการเป็นอย่างยิ่ง จากแบบสอบถามข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๘

ทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้นับถือนิกายในการทำงาน

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เป็นคนเอาใจตัวเอง	๑๒	๕.๒๒
๒	ฟังความคิดเห็นปรึกษาหารือและขอเสนอแนะจากท่านเสมอในงานที่ท่านมีความชำนาญ	๘๕	๓๘.๑๐
๓	ปรึกษาหารือกับท่านในบางโอกาส	๑๖๓	๕๓.๕๘
๔	เป็นผู้ปฏิบัติงานอย่างอื่น คือ		
	- ผู้นับถือนิกายเห็นว่า เป็นผู้ช่วย	๑	๐.๕๓
	- ไม่ออกความเห็น	๒	๐.๘๗
	- พิจารณากារเห็นผู้อื่นอย่าง เป็นธรรมดา	๓	๑.๓๐
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๒๕

ตารางที่ ๒๕ แสดงว่าข้าราชการส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บังคับบัญชาของตนรับฟังความคิดเห็นและขอเสนอแนะจากผู้บังคับบัญชา ตลอดจนการหารือกับผู้บังคับบัญชาบางโอกาสถึงร้อยละ ๕๑.๕๕ นับว่าสูงมาก ผู้ที่ตอบว่าผู้บังคับบัญชาเอาใจตนเองในการทำงานเพียงร้อยละ ๕.๒๒ ส่วนคำตอบอื่น ๆ มีเพียงร้อยละ ๒.๕๐ แสดงว่าผู้บังคับบัญชารับฟังความสามารถ ตลอดจนความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

ตารางที่ ๒๘

ทัศนคติเกี่ยวกับการวางตัวเป็นกันเองของผู้บังคับบัญชา

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างยิ่ง	๔๘	๘๒.๖๑
๒	เห็นควย	๔๘	๘๒.๖๑
๓	ตอบไม่ได้	๒๓	๑๐.๐๐
๔	ไม่เห็นควย	๗	๓.๐๘
๕	ไม่เห็นควยเป็นอย่างมาก	๔	๑.๗๔
รวม		๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๔๑

ตารางที่ ๒๘ แสดงว่าข้าราชการส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บังคับบัญชาของตนวางตัวเป็นกันเองกับตนถึงร้อยละ ๘๕.๒๒ ผู้ที่ตอบว่าไม่วางตัวเป็นกันเองมีเพียง

๔.๗ ผู้ที่ตอบไม่ได้อีกเพียง ๑๐.๐๐ แสดงให้เห็นว่าชาวราชการชายแดนใน
อำเภอภาคใต้มีทัศนคติที่ติดลบกับบัญชาของตน

ตารางที่ ๓๐

ทัศนคติของชาวราชการในท่าทีของผู้บังคับบัญชา

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างมาก	๑๐๓	๕๕.๗๘
๒	เห็นควย	๑๐๖	๕๖.๐๙
๓	ตอบไม่ได้	๑๑	๕.๗๘
๔	ไม่เห็นควย	๘	๓.๕๘
๕	ไม่เห็นควยอย่างมาก	๒	๐.๘๗

หมายเหตุ คำถามของขออน้อยในภาคผนวกข้อ ๕๒

ตารางที่ ๓๐ แสดงว่าชาวราชการส่วนใหญ่สามารถเข้าพบเพื่อปรึกษา
หารือกับผู้บังคับบัญชาได้เสมอ ผู้ที่ตอบว่าเห็นควยและเห็นควยอย่างมากมีถึงร้อยละ
๕๐.๘๗ ผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นควยและไม่เห็นควยอย่างมากมีจำนวนเพียงเล็กน้อย คิด
เป็นร้อยละ ๔.๓๕ สำหรับผู้ที่ตอบไม่ได้อีกเพียงร้อยละ ๕.๗๘

ง. ทัศนคติเกี่ยวกับความยุติธรรมที่ได้รับจากผู้บังคับบัญชา

George Strauss และ Leonard Sayles^๕ กล่าวถึง
ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาว่ามีความสำคัญยิ่งต่อประสิทธิ-

^๕ George Strauss and Leonard R. Sayles, op.cit. pp. 650-652.

ภาพในการทำงาน โดยเฉพาะขวัญและความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการ ดังนั้น ถ้าหากผู้บังคับบัญชามีความยุติธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชายอมช่วยให้ขวัญและกำลังใจในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาดีขึ้น และยอมจะส่งผลดีต่อประสิทธิภาพของผลงาน โดยเฉพาะข้าราชการฝ่ายปกครองอำเภอชายแดน

ตารางที่ ๓๑

ทัศนคติเกี่ยวกับการให้ควมดีความชอบ
ของผู้บังคับบัญชา

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	พิจารณาให้กับผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และปฏิบัติงานดีเกินก่อน	๑๓๘	๖๐.๐๐
๒	พิจารณาให้กับผู้ที่มีความใกล้ชิดสนิทสนม เป็นพิเศษก่อน	๒๓	๑๐.๐๐
๓	ไม่คำนึงถึงผลงานที่กระทำแล้วแต่ความพอใจ	๒๔	๑๐.๔๓
๔	ไม่ทราบ	๔๕	๑๙.๕๗
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๒๓

ตารางที่ ๓๑ แสดงว่าข้าราชการฝ่ายปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าในการพิจารณาความดีความชอบคือความชอบของผู้ใต้บังคับบัญชานั้น ผู้บังคับบัญชา

พิจารณาให้กับผู้มีความรู้และความสามารถและปฏิบัติงานดีเกินก่อน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๐๐ ผู้ตอบว่าพิจารณาใหญ่ที่ใกล้ชีวิตสนิทสนมร้อยละ ๑๐.๐๐ ผู้ตอบว่า แลวแต่ความพอใจของผู้บังคับบัญชามีร้อยละ ๑๐.๔๓ ส่วนผู้ตอบไม่ได้มีจำนวน เพียงเล็กน้อยร้อยละ ๑๙.๕๗

ตารางที่ ๗๒

ทัศนคติเกี่ยวกับการถูกลงโทษทางวินัย

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	คิดว่าจะได้รับการพิจารณาความเป็น ธรรมจากผู้บังคับบัญชา	๑๗๓	๗๕.๒๒
๒	มักจะไมค่อยได้รับความยุติธรรม	๑๑	๔.๗๘
๓	มักจะมี การช่วยเหลือเล่นพรรคเล่น พวก และผู้ที่ใกล้ชิดเจ้านายเป็นราย กรณี	๗๒	๑๓.๙๑
๔	ความคิดเห็นอย่างอื่นคือ		
	- ถอดูเบกษา (วางเฉย)	๑	๐.๔๓
	- ขึ้นอยู่กับผู้บังคับบัญชาและคณะ- กรรมการสอบสวน	๔	๑.๗๔
	- ราชการไทยมีทั้งระบบอุปถัมภ์ และระบบคุณธรรม	๓	๑.๓๑
	- ไม่เคยถูกตั้งกรรมการสอบสวน	๔	๑.๗๔
	- ต้องช่วยเหลือตนเอง	๒	๐.๘๗
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๒๑

ตารางที่ ๓๒ แสดงว่าข้าราชการส่วนใหญ่เห็นว่าในกรณีที่สมมุติว่าตนจะคงถูกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยตนจะได้รับความเป็นธรรมจากผู้บังคับบัญชา คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๒๒ ผู้ที่ตอบว่าไม่ได้รับความยุติธรรมเพียงร้อยละ ๔.๙๘ ผู้ที่ตอบว่ามักจะมีการช่วยเหลือเงินพรรคเงินพวกและผู้ที่เกี่ยวข้องเจ้านายร้อยละ ๑๓.๕๑ ผู้ที่ตอบอย่างอื่น ๆ ร้อยละ ๖.๐๘

ตารางที่ ๓๓

ทัศนคติในความคาดหวังความยุติธรรมจากผู้บังคับบัญชา

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นด้วยอย่างมาก	๙๕	๓๓.๕๑
๒	เห็นด้วย	๙๕	๓๓.๕๑
๓	ตอบไม่ได้	๔๕	๒๐.๘๗
๔	ไม่เห็นด้วย	๒๐	๘.๗๐
๕	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	๖	๒.๖๑
รวม		๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๔๓

ตารางที่ ๓๓ แสดงว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บังคับบัญชาได้ให้ความยุติธรรมแก่ผู้ใต้บังคับ-

บัญชีาคิดเป็นร้อยละ ๖๗.๘๒ ผู้ที่ตอบว่าผู้บังคับบัญชาไม่ให้ความสำคัญเป็นธรรมชาติกับผู้บังคับบัญชามีจำนวนเพียงเล็กน้อย คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓๑ ส่วนผู้ที่ตอบไม่ไคมีจำนวนร้อยละ ๒๐.๘๗ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความพอใจในการให้ความยุติธรรมของผู้บังคับบัญชาของตนเป็นส่วนใหญ่

สรุป

จากการวิเคราะห์ตามวิธีการของ Likert Scale โดยให้ค่าคะแนนในคำตอบแต่ละข้อ โดยให้คะแนน ๕, ๔, ๓, ๒, และ ๑ แล้วคำนวณหาค่าคะแนนมัธมเลขคณิต ($\bar{X}$ = Arithmetic mean) โดยใช้สูตร

$$\begin{aligned}\bar{X} &= \frac{\text{คะแนนรวมทั้งหมดของคำตอบแต่ละกลุ่ม}}{\text{จำนวนข้าราชการ} \times \text{จำนวนคำถามในกลุ่ม}} \\ &= \frac{๕๗๘๘}{๒๓๐ \times ๖} \\ &= ๔.๘๒\end{aligned}$$

จากผลลัพธ์จากการคำนวณปรากฏว่าได้ค่าคะแนนมัธมเลขคณิตเท่ากับ ๔.๘๒ ตามหลักเกณฑ์ในการประเมินค่าขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในช่วงคะแนน ๑.๐ - ๕.๐ คะแนน จึงแสดงว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความพึงพอใจผู้บังคับบัญชาของตนในส่วนที่เกี่ยวกับการปกครองบังคับบัญชา การให้ความยุติธรรมในการให้ความดีความชอบ การทำตัวเป็นกันเอง การยอมรับคำปรึกษาหารือหรือการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา การพิจารณาความดีความชอบ ฯลฯ เป็นต้น

๕. ทัศนคติเกี่ยวกับความก้าวหน้าและความมั่นคงในราชการ

ความก้าวหน้าและความมั่นคงในหน้าที่การงานมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อข้าราชการ กล่าวคือข้าราชการมีความรู้สึกว่าจะสามารถหรือมีโอกาสได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน ตำแหน่งหน้าที่การงาน ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความรู้สึกเกี่ยวกับการถูกฟ้องร้องกล่าวโทษ เป็นต้น ขอมจะช่วยให้ข้าราชการมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น ผลของการศึกษาจากแบบสอบถามข้าราชการ ฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออก เจียงเหนือมีดังต่อไปนี้

ก. ความรู้สึกเกี่ยวกับการได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่งหน้าที่การงาน

ตารางที่ ๓๔

ทัศนคติเกี่ยวกับโอกาสที่จะได้รับการเลื่อนตำแหน่ง

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	มีความแน่ใจว่าจะได้รับ	๑๕๒	๘๓.๔๘
๒	ยังไม่แน่ใจว่าจะได้รับ เพราะ		
	- ใ้ระบบการสอบซึ่งมีผู้เข้าหลักเกณฑ์ เพิ่มจำนวนมากขึ้นตามลำดับทุกปี	๗	๓.๐๘
	- ไม่มีพรรคพวก	๗	๓.๕๑
	- อาจมีการผิดพลาดในการปฏิบัติหน้าที่ได้	๕	๓.๕๑
	- ขึ้นอยู่กับผู้บังคับบัญชา	๘	๓.๘๘
	- พื้นฐานการศึกษาไม่สูงพอ	๗	๓.๐๘
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของขออนุญาตในภาคผนวกข้อ ๒๔

ตารางที่ ๓๔ แสดงว่าข้าราชการส่วนใหญ่เห็นว่าภาคนี้รับราชการอยู่ในกรมการปกครองต่อไปเรื่อย ๆ โดยใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ และมีความประพฤติชอบ ตนจะมีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งการงานโดยการได้รับการเลื่อนขั้นและตำแหน่ง คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๘๘ ที่ไม่แน่ใจมีเพียงร้อยละ ๑๖.๕๑ เท่านั้น จากคำตอบแสดงให้เห็นว่าข้าราชการส่วนใหญ่เห็นว่าการรับราชการในกรมการปกครองนั้นตนมีทางก้าวหน้าและมีความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่ สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานตามหลักวิชาการบริหารในระบบคุณธรรม (Merit System) ตามที่ Simon, Smithburg และ Thompson ได้มีความเห็นไว้ว่าความก้าวหน้าและความมั่นคงในตำแหน่งหน้าที่การงานมีความสำคัญต่อข้าราชการเป็นอย่างยิ่ง ^๖

ตารางที่ ๓๕

ทัศนคติเกี่ยวกับโอกาสได้รับการเลื่อนเงินเดือน

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นค้ายอย่างมาก	๑๐๑	๘๓.๘๑
๒	เห็นค้าย	๘๘	๘๒.๖๑
๓	ตอบไม่ได้	๒๖	๑๑.๓๑
๔	ไม่เห็นค้าย	๘	๑.๗๘
๕	ไม่เห็นค้ายอย่างมาก	๑	๐.๘๓
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของขออนุญาตในภาคผนวกข้อ ๔๖

^๖ Simon, Smithburg, and Thompson, op.cit., pp.318-19.

จากตารางที่ ๓๕ แสดงว่าข้าราชการส่วนใหญ่เห็นว่ข้าราชการใน
กรมการปกครองมีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งและเงินเดือน คิดเป็นร้อยละ ๘๖.
๕๑ ผู้ที่ตอบว่าไม่มีโอกาสก้าวหน้าในการเลื่อนตำแหน่งและเงินเดือนมีเพียงร้อย
ละ ๒.๑๗ ส่วนผู้ที่ไม่ตอบมีร้อยละ ๑๑.๓๑

ข. ทัศนคติต่อการถูกรองเรียนกล่าวโทษ

ในการปฏิบัติงานของข้าราชการฝ่ายปกครองนั้นจะต้องติดต่อกับ
สัมพันธ์กับประชาชนเป็นจำนวนมากอยู่เสมอ จึงย่อมเป็นธรรมดาที่การปฏิบัติงาน
ของข้าราชการฝ่ายปกครองอาจไปขัดผลประโยชน์หรืออาจเป็นการจงใจกระทำ
ของข้าราชการนั้น ๆ ก็ได้ จากผลการศึกษานี้พบว่า

ตารางที่ ๓๖

ทัศนคติเกี่ยวกับการถูกรองเรียนหรือกล่าวโทษ

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	ไม่เคย	๒๐๒	๘๖.๘๓
๒	เคย มีความคิดเห็นว่า		
	- ราษฎรไม่เข้าใจระเบียบเลย ทำให้เขาไม่พอใจ	๑๐	๔.๓๕
	- เป็นเรื่องธรรมดาของนักปก- ครองยอมมีทั้งคนรักและเกลียด	๑๖	๖.๕๖
	- จะใคร่ทราบขอเกรงของตน	๑	๐.๔๓
	- นักการเมืองหรือผู้ไม่สุจริตแก่ง	๑	๐.๔๓
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๑๗

จากตารางที่ ๓๖ แสดงว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ไม่เคยถูกร้องเรียนกล่าวโทษซึ่งมีถึงร้อยละ ๘๗.๘๓ แสดงว่าเป็นนักปกครองที่ดี ผู้ที่ตอบว่าเคยถูกร้องเรียนมีเพียง ๑๒.๑๗ โดยให้เหตุผลว่าเป็นเพราะราษฎรไม่เข้าใจระเบียบบางอย่างเลยทำให้เขาไม่พอใจข้าราชการ (ร้อยละ ๔.๓๕) , เป็นเรื่องธรรมดาของนักปกครองซึ่งย่อมมีทั้งผู้รักและเกลียดเนื่องจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ (ร้อยละ ๖.๘๒) , จะไต่หาทางปรับปรุงขอบกพร่องของตนต่อไป (ร้อยละ ๐.๔๓) และนักการเมืองหรือผู้ไม่สุจริตกลั่นแกล้ง (ร้อยละ ๐.๔๓)

ตารางที่ ๓๗

ทัศนคติที่คิดจะไม่คิดเปลี่ยนงาน

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างยิ่ง	๗๘	๓๓.๘๑
๒	เห็นควย	๖๗	๒๘.๑๓
๓	ตอบไม่ไค	๓๗	๑๖.๐๔
๔	ไม่เห็นควย	๓๕	๑๔.๒๒
	ไม่เห็นควยอย่างมาก	๑๓	๕.๖๕
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๕๕

ตารางที่ ๓๗ แสดงว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ไม่คิดที่จะเปลี่ยนงานที่ทำอยู่ คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๐๘ ผู้ที่ตอบว่าคิดที่จะเปลี่ยนงานมีเพียงร้อยละ ๒๐.๘๓ ส่วนผู้ไม่ตอบมีร้อยละ ๑๖.๐๘

ตารางที่ ๓๘

ทัศนคติเกี่ยวกับการไม่ลาออกไปทำงานที่อื่น

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างมาก	๑๕	๖.๕๒
๒	เห็นควย	๕๖	๒๔.๓๔
๓	ตอบไม่ได้	๔๓	๑๘.๗๐
๔	ไม่เห็นควย	๕๐	๓๕.๑๓
๕	ไม่เห็นควยอย่างมาก	๒๖	๑๑.๓๑
รวม		๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๔๘

ตารางที่ ๓๘ แสดงว่าข้าราชการที่ตอบว่าเห็นควยอย่างมากและเห็นควยมีร้อยละ ๓๐.๘๖ ผู้ที่ไม่เห็นควยและไม่เห็นควยอย่างมากมีร้อยละ ๕๐.๘๔ ผู้ที่ไม่ออกความเห็นมีร้อยละ ๑๘.๗๐ แสดงว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่มีการลาออกไปทำงานที่อื่นเลยเป็นส่วนใหญ่

ค. ทัศนคติเกี่ยวกับเงินเดือนที่ได้รับ

เงินเดือนหรือค่าจ้างแรงงานมีความสำคัญต่อข้าราชการหรือพนักงาน

งานเป็นอย่างยิ่ง ฉะนั้น ถ้าข้าราชการหรือพนักงานได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้าง ไม่เพียงพอกับค่าครองชีพของครอบครัวย่อมจะมีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการหรือพนักงานได้ อย่างไรก็ตาม แม่ว่าเงินจะมีความสำคัญต่อการครองชีพก็ตาม แต่ปัจจัยอื่น ๆ อาจมีความสำคัญต่อขวัญและความพึงพอใจของข้าราชการไม่น้อยกว่าเงิน เช่น ความมั่นคงในการทำงาน เกียรติยศ ชื่อเสียงในงานตามค่านิยมของคนไทย ฯลฯ แต่เงินก็ยังคงมีความสำคัญเบื้องต้นที่สามารถจุนเจือครอบครัวให้อยู่รอดและมีความสุขได้พอสมควร ฉะนั้น การจ่ายเงินเดือนตามตำแหน่งการงานจึงมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการฝ่ายปกครอง โดยเฉพาะในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตารางที่ ๓๘

ทัศนคติเกี่ยวกับเงินเดือนและรายได้จากราชการ

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างมาก	๒๒	๘.๕๗
๒	เห็นควย	๑๑๐	๔๗.๘๓
๓	ตอบไม่ได้	๓๖	๑๕.๖๕
๔	ไม่เห็นควย	๕๗	๒๐.๕๓
๕	ไม่เห็นควยอย่างมาก	๑๕	๖.๕๒

หมายเหตุ คำถามของผู้น้อยในภาคผนวกข้อ ๕๐

ตารางที่ ๓๘ แสดงว่าข้าราชการส่วนใหญ่มีเงินเดือนและรายได้จากราชการเพียงพอที่จะเลี้ยงครอบครัว คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๘๐ ผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นควย

มีร้อยละ ๒๖.๘๕ ส่วนผู้ที่ไม่ออกความเห็นมีร้อยละ ๑๕.๖๕ แสดงให้เห็นว่ายังมีข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีกเป็นจำนวนไม่น้อยที่เคียดแค้น ผู้เขียนเห็นว่าน่าจะเป็นปัญหาที่กรมการปกครองจะหยิบยกเอา มาศึกษาเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา เพราะเงินเดือนหรือค่าจ้างย่อมมีความสำคัญต่อ ประสิทธิภาพของการทำงาน แม Strauss และ Sayles ก็ให้ความเห็นสนับสนุนไว้ว่าการจ่ายเงินเดือนค่าจ้างที่สูงหรือต่ำย่อมมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพใน การทำงานของพนักงาน^๗ จริงอยู่แม้ว่าเงินจะไม่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด ของคนไทยก็ตาม เพราะคนไทยนิยมการรับราชการในประการที่ว่างงานราชการ เป็นงานที่มีเกียรติยศชื่อเสียงอันเป็นค่านิยม (Social Value) ของคนไทย^๘ แต่เงินก็ยังคงมีบทบาทที่สำคัญไม่น้อย และถ้าไม่เพียงพอต่อครอบครัวของครอบครัวแล้ว ข้าราชการอาจฉ้อราษฎร์บังหลวง (Corruption) ซึ่งเป็นการเสียหายต่อประชาชนได้

สรุป

จากการวิเคราะห์ตามวิธีการของ Likert Scale โดยให้คะแนน ๕, ๔, ๓, ๒, และ ๑ ในแต่ละคำตอบ เพื่อหาค่าคะแนนมัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$ = Arithmetic mean) โดยการคำนวณจากสูตรดังนี้

$$\begin{aligned}\bar{X} &= \frac{\text{คะแนนรวมทั้งหมดของคำตอบแต่ละกลุ่ม}}{\text{จำนวนข้าราชการ} \times \text{จำนวนคำถามในกลุ่ม}} \\ &= \frac{๓๕๑๕}{๒๓๐ \times ๕} \\ &= ๓.๘๒\end{aligned}$$

^๗ Strauss and Sayles, *op.cit.*, p. 581.

^๘ ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, "ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองไทย" ใน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (บรรณาธิการ), โครงการเสริมความรู้อานการเมืองและสังคมในระบอบประชาธิปไตย (กรุงเทพมหานคร คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๒๐), หน้า ๒๕-๓๓.

จากผลลัพธ์ที่ได้จากการคำนวณแสดงให้เห็นว่าค่าคะแนน ๓.๘๒ นี้ถือว่าสูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงคะแนนระหว่าง ๑.๐ - ๕.๐ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความพอใจในความก้าวหน้าและความมั่นคงในระดับสูง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองยอมจะมีขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

๕. ทัศนคติเกี่ยวกับความพอกพูนใจในตำแหน่งงานที่ปฏิบัติอยู่

ความพอกพูนใจในงานที่ทำยอมมีความสำคัญที่จะทำให้ผลการทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะความพอกพูนใจยอมส่งผลกระทบต่อขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ ผลของการศึกษามีดังนี้

ก. ทัศนคติเกี่ยวกับการที่ได้ทำงานในกรมการปกครอง

ตารางที่ ๕๐

ทัศนคติเกี่ยวกับความพอกพูนใจงานกรมการปกครอง

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างมาก	๑๒๐	๕๒.๑๘
๒	เห็นควย	๔๕	๕๓.๐๔
๓	ตอบไม่ได้	๑๐	๔.๓๕
๔	ไม่เห็นควย	๑	๐.๔๓
๕	ไม่เห็นควยอย่างมาก	๐	๐.๐๐
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๕๑

ตารางที่ ๔๐ แสดงว่าราชการส่วนใหญ่มี่ความพอกพูนใจที่ได้รับราชการในกรมการปกครอง คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๒๒ ผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นควมมีเพียง ๐.๔๓ เท่านั้น ส่วนผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นควมอย่างมากนั้นไม่มีเลย และผู้ที่ไม่ออกความเห็นก็มีเพียงร้อยละ ๔.๓๕ แสดงว่าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเนียงเห็นอี่ความพอกพูนใจที่ไคทำงานในกรมการปกครอง

ตารางที่ ๔๑

ทัศนคติเกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือจากกรมการปกครอง

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	มีความสนใจมาก	๑๕๖	๖๓.๘๓
๒	ไม่ค่อยจะมีความอบอุ่นเท่าใดนัก	๕๓	๒๓.๐๔
๓	ความรู้สึกอย่างอื่น		
	- ยังไม่ทราบ	๔	๑.๗๑
	- รู้สึกอบอุ่นปานกลาง	๖	๒.๖๑
	- คิดว่าจะได้รับความยุติธรรม	๔	๑.๗๑
	- ต้องการศึกษาคู่อีก (รอคู่อีก)	๒	๐.๘๗
	- มีการเล่นพรรคเล่นพวก	๕	๒.๑๗
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของขออนอยู่ในภาคผนวกข้อ ๒๖.

ตารางที่ ๔๑ แสดงว่าราชการส่วนใหญ่มี่ความอุ่นใจว่าจะได้รับความ

ยุติธรรมจากกรมการปกครอง เช่น การแต่งตั้งโยกย้าย การถูกสอบสวน การถูกลงโทษ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๘๓ ผู้ที่ตอบว่าไม่แน่ใจว่าจะได้รับการช่วยเหลือมีจำนวนค่อนข้างมากคิดเป็นร้อยละ ๒๓.๐๔ จึงเป็นข้อที่น่าสังเกตุว่ากรมการปกครองน่าจะได้มีการศึกษาวิจัยในปัญหาข้อนี้ในโอกาสต่อไป เพราะถ้าปล่อยให้อาจมีผลกระทบกระเทือนต่อขวัญในการทำงานของข้าราชการ ส่วนผู้ที่ออกความเห็นอื่นมีร้อยละ ๘.๑๓ อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตุว่าถ้ามองเอาความเห็นของข้าราชการที่ตอบว่าไม่คอยจะมีความสนใจและคำตอบว่ามีความรู้สึกอย่างไร เขาคงยกกันแล้วก็จะ เป็นร้อยละ ๗๒.๑๗ นับว่าเป็นเปอร์เซ็นต์ค่อนข้างสูง

ข. ทัศนคติเกี่ยวกับฐานะในสังคมของข้าราชการ

มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการทำงานในองค์การ เพราะจะช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นและผลการทำงานมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การที่ผลงานจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับความรู้สึกในการ เป็นสมาชิกขององค์การ (Sense of Belonging) ^{๑๐} กล่าวคือ การที่บุคคลจะได้รับการยอมรับให้เข้าเป็นสมาชิกในสังคม การมีโอกาสที่จะเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคมนั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอำนาจซึ่งข้าราชการฝ่ายปกครองต่าง ๆ ทำงานร่วมกันกับข้าราชการฝ่ายอื่น ๆ ในอำเภอนั้น ๆ ด้วย การที่ข้าราชการฝ่ายปกครองจะได้รับการยอมรับให้เข้าเป็นสมาชิกของสังคมย่อมมีผลต่อขวัญในการทำงานของข้าราชการฝ่ายปกครองนั้น ๆ เป็นอนันต์ยิ่ง

^๘ Strauss and Sayles, op.cit., pp. 727-733; Simon, Smithburg, and Thompson; op.cit., pp. 22-24.

^{๑๐} Simon, Smithburg, and Thompson, ibid., p. 71.

ตารางที่ ๕๒

ทัศนคติเกี่ยวกับเกียรติยศและความก้าวหน้าในงาน

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างมาก	๕๐	๓๕.๗๑
๒	เห็นควย	๑๑๘	๕๑.๓๐
๓	คอยไม่ได้	๑๘	๘.๒๘
๔	ไม่เห็นควย	๕	๑.๘๕
๕	ไม่เห็นควยอย่างมาก	๐	๐.๐๐
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้ออยู่ในภาคผนวกข้อ ๕๗

ตารางที่ ๕๒ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเห็นว่างานที่ทำอยู่โดยสังกัดอยู่ในกรมการปกครอง เป็นงานที่มีเกียรติยศและมีความก้าวหน้าในงาน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๕๓ ซึ่งนับว่าเป็นเปอร์เซ็นต์ที่สูงมาก ย่อมเป็นการแสดงให้เห็นถึงขวัญและความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือว่ามีอยู่สูงมากในความรู้สึกเกี่ยวกับงานที่ทำอยู่ ผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นควยนั้น มีอยู่เพียง ๑.๘๕ และไม่มีผู้ตอบว่าไม่เห็นควยอย่างมาก สำหรับผู้ที่ไม่ออกความเห็นมีอยู่เพียงร้อยละ ๘.๒๘ ซึ่งนับว่าน้อยมาก

ตารางที่ ๔๓
ทัศนคติเกี่ยวกับท่าทีของเพื่อนร่วมงานด้วยกัน

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างมาก	๕๗	๒๕.๗๘
๒	เห็นควย	๑๑๐	๔๗.๘๓
๓	ตอบไม่ได้	๕๑	๒๒.๑๗
๔	ไม่เห็นควย	๑๒	๕.๒๒
๕	ไม่เห็นควยอย่างมาก	๐	๐.๐๐
รวม		๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๕๒.

ตารางที่ ๔๓ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เห็นว่าตนสามารถเข้ากันได้กับเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนข้าราชการฝ่ายปกครองด้วยกันหรือเพื่อนข้าราชการสังกัดกระทรวงทบวงกรมอื่นก็ตาม คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๖๑ ส่วนผู้ที่ตอบว่าตนไม่สามารถเข้ากันได้กับข้าราชการฝ่ายปกครองที่ร่วมงานกันและข้าราชการฝ่ายอื่น ๆ ที่ร่วมงานกันในอำเภอที่ตนทำงานอยู่มีจำนวนเพียงเล็กน้อย คิดเป็นร้อยละ ๕.๒๒ เป็นที่น่าสังเกตว่าไม่มีผู้ที่ตอบว่าตนไม่เห็นควย เป็นอย่างมากเลย ส่วนผู้ที่ไม่ออกความเห็นมีเพียงร้อยละ ๒๒.๑๗ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการส่วนใหญ่เข้ากันได้กับสังคมของอำเภอที่ตนทำงานอยู่ได้ดี

ตารางที่ ๔๔

ทัศนคติเกี่ยวกับความพอใจในการทำงานของผู้บังคับ-
บัญชาและเพื่อนข้าราชการที่มีต่อข้าราชการฝ่ายปกครอง

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างมาก	๒๗	๑๑.๗๕
๒	เห็นควย	๑๑๘	๕๑.๓๐
๓	ตอบไม่ได้	๗๗	๓๓.๕๘
๔	ไม่เห็นควย	๖	๒.๖๑
๕	ไม่เห็นควยอย่างมาก	๒	๐.๘๗
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๕๔.

ตารางที่ ๔๔ แสดงให้เห็นว่าผู้บังคับบัญชาและเพื่อนข้าราชการต่างมีความพอใจในการทำงานของข้าราชการฝ่ายปกครองผู้ตอบคำถามร้อยละ ๖๓.๐๕ นับว่าเป็นเปอร์เซ็นต์ที่ค่อนข้างสูง ผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นควยและไม่เห็นควยอย่างมากมีร้อยละ ๓.๕๘ นับว่ามีจำนวนน้อยมาก ส่วนผู้ที่ไม่ออกความเห็นกลับมีจำนวนมากพอสมควร คือร้อยละ ๓๓.๕๘ แสดงว่าข้าราชการเองก็ไม่ทราบแน่ชัดว่าในการทำงานของตนนั้นผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานจะพอใจหรือไม่จึงไม่ตอบคำถาม อยางไรก็ดี คำตอบส่วนใหญ่ของข้าราชการ เห็นว่าผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานพอใจ

ค. ทัศนคติเกี่ยวกับความศรัทธาในนโยบายของกรมการปกครอง

ตารางที่ ๕๕

ทัศนคติในความศรัทธาเกี่ยวกับนโยบายของกรมการปกครอง

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	มีความเข้าใจและศรัทธามาก	๑๕๘	๖๘.๗๐
๒	มีความเข้าใจและศรัทธาพอสมควร	๗๑	๓๐.๘๗
๓	ไม่ค่อยมีความเข้าใจและศรัทธาเพราะ - กรมการปกครองมักมีการเดิน พรรคเล่นพวกในการบรรจุแต่งตั้ง	๑	๐.๔๓
รวม		๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๒๗.

ตารางที่ ๕๕ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเข้าใจและศรัทธาในนโยบายของกรมการปกครองเป็นส่วนใหญ่ถึงร้อยละ ๙๙.๕๗ นับว่าเป็นสถิติที่สูงมาก ผู้ที่ตอบว่าไม่ค่อยเข้าใจมีจำนวนเล็กน้อยเพียงร้อยละ ๐.๔๓

ง. ทัศนคติเกี่ยวกับการยอมรับขององค์การ

การยอมรับว่าสมาชิกขององค์ทุกคนยอมรับมีความสำคัญต่อองค์การมีความสำคัญในการสร้างขวัญและความพึงพอใจในการทำงานของพนักงาน ทั้งนี้เนื่อง

จากว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องมีภาระหน้าที่การทำงานที่หนัก เช่น มีผู้ก่อการร้าย การแทรกซึมและบ่อนทำลายของคอมมิวนิสต์ ฯลฯ จึงจำเป็นที่ข้าราชการจะต้องมีขวัญในการทำงานดี ในการนี้ถ้าหากข้าราชการเหล่านี้ได้รับการยอมรับว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อนร่วมงานและประชาชน เขาก็ย่อมจะมีกำลังใจ

ตารางที่ ๔๖

ทัศนคติที่แสดงว่าข้าราชการ เป็นคนสำคัญ

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างมาก	๓๔	๑๔.๓๕
๒	เห็นควย	๑๓๗	๕๘.๕๗
๓	คอมไม่ไค	๕๒	๒๒.๖๑
๔	ไม่เห็นควย	๖	๒.๖๑
๕	ไม่เห็นควยอย่างมาก	๑	๐.๔๓
รวม		๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของขออน้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๕๕

ตารางที่ ๔๖ แสดงว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เห็นว่าตนเป็นที่ยอมรับในสังคมของเพื่อนร่วมงานว่าเป็นคนมีความสำคัญ คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๓๕ ผู้ที่ตอบว่าไม่เห็นควยและไม่เห็นควยอย่างมากมีร้อยละ ๓.๐๔ ผู้ที่ตอบไม่ไคร้อยละ ๒๒.๖๑ นับว่าผลการศึกษาน่าพอใจ

ตารางที่ ๔๗
ทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการทำงาน

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างมาก	๕๔	๒๓.๔๘
๒	เห็นควย	๑๒๕	๕๘.๓๕
๓	คอบไม่ได้	๒๒	๙.๕๗
๔	ไม่เห็นควย	๒๖	๑๑.๓๐
๕	ไม่เห็นควยอย่างมาก	๓	๑.๓๐
รวม		๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๕๓.

ตารางที่ ๔๗ แสดงว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เห็นว่าตนมีโอกาสมีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๘๓ ผู้ที่ไม่เห็นควยมีเพียงร้อยละ ๑๒.๖๐ และผู้ที่ไม่ได้มีร้อยละ ๙.๕๗ แสดงให้เห็นถึงการมีกำลังใจในการทำงานของข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นส่วนใหญ่

สรุป

คำตอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความพอกพูนใจที่ได้ทำงานในกรมการปกครองฐานะสังคมของข้าราชการ ดังที่เขากล่าวไว้เกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน ฯลฯ ของข้าราชการมาวิเคราะห์ตามวิธีการของ Likert Scale โดยให้คะแนน ๕, ๔, ๓, ๒, และ

๑. ในแต่ละคำตอบ เพื่อหาค่าคะแนนมัธยิม เลขคณิต โดยคำนวณจากสูตรดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned}\bar{X} &= \frac{\text{คะแนนรวมทั้งหมดของคำตอบแต่ละกลุ่ม}}{\text{จำนวนประชากร} \times \text{จำนวนคำถามในกลุ่ม}} \\ &= \frac{๕๖๗๒}{๒๓๐ \times ๖} \\ &= ๔.๑๑\end{aligned}$$

ผลลัพธ์ที่ได้คะแนน ๔.๑๑ จากช่วงคะแนนระหว่าง ๑.๐ - ๕.๐ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีขวัญและความพึงพอใจในการทำงานสูง

๖. ทัศนคติเกี่ยวกับสภาพการทำงาน

สภาพการทำงาน (Working Conditions) มีความสัมพันธ์ต่อการสร้างขวัญและความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานในองค์การ เป็นอย่างยิ่ง^{๑๑} กล่าวคือ ถ้าสภาพการทำงานดี พนักงานย่อมมีขวัญและความพึงพอใจในการทำงานสูง ในทางตรงข้าม ถ้าสภาพการทำงานไม่ดี พนักงานก็จะเสียขวัญในการทำงาน บางครั้งอาจขอลาออกไปทำงานในองค์การอื่นซึ่งมีสภาพการทำงานที่ดีกว่า

๗. ทัศนคติเกี่ยวกับงานที่เสี่ยงอันตราย

งานฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีหลายด้านซึ่งเกี่ยวกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุข แต่ลักษณะของการปฏิบัติงานนั้นซ้ำ-

^{๑๑} Robert Presthus, The Organizational Society (New York: Vintage Books, 1962), pp. 206-207.

ราชการในอำเภอชายแดนนั้นมีสภาพที่แตกต่างจากข้าราชการตามกรมกองในส่วนกลาง กล่าวคือ ข้าราชการฝ่ายปกครองชายแดนต้องปฏิบัติงานในท้องที่ชนบทที่อยู่ห่างไกลโดยเฉพาะอยู่ในเขตปฏิบัติการราย (sensitive areas) และอยู่ติดกับชายแดนของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนกัมพูชา ซึ่งมีการปฏิบัติการทางทหารรุกรานประเทศไทยในอำเภอชายแดนซึ่งข้าราชการฝ่ายปกครองเหล่านี้ปฏิบัติการอยู่เนื่อง ๆ

ก. ทัศนคติเกี่ยวกับงานที่เสี่ยงอันตราย

ตารางที่ ๔๔

ทัศนคติความพอใจที่ปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงชีวิต

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างมาก	๖๐	๒๖.๐๘
๒	เห็นควย	๑๔๑	๖๑.๓๐
๓	คอบไม่ได้	๑๗	๗.๓๘
๔	ไม่เห็นควย	๔	๑.๘๘
๕	ไม่เห็นควยอย่างมาก	๔	๑.๗๔
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๕๖

ตารางที่ ๔๔ แสดงว่าข้าราชการส่วนใหญ่เห็นว่างานที่ตนทำอยู่เป็นงานที่เสี่ยงอันตรายแต่คนก็พอใจมีจำนวนถึงร้อยละ ๘๗.๓๘ นับว่าเป็นเปอร์เซ็นต์ที่สูงมาก

ผู้ตอบว่าไม่เห็นควยมีรอยละ ๕.๒๒ นับว่าเป็นจำนวนเพียงเล็กน้อย ส่วนผู้ที่ไม่ออกความเห็นมีรอยละ ๗.๓๕

ตารางที่ ๕๕

ทัศนคติเกี่ยวกับอุปสรรคในการทำงาน

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างมาก	๓๑	๑๓.๕๘
๒	เห็นควย	๗๕	๓๒.๖๗
๓	ตอบไม่ได้	๒๘	๑๒.๑๗
๔	ไม่เห็นควย	๗๓	๓๑.๗๔
๕	ไม่เห็นควยอย่างมาก	๒๓	๑๐.๐๐
รวม		๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของขออนุญาตอยู่ในภาคผนวกข้อ ๒๑.

ตารางที่ ๕๕ แสดงว่าข้าราชการส่วนใหญ่เห็นว่างานที่ทำอยู่มีอุปสรรคเกี่ยวกับโจรผู้ร้ายถึงร้อยละ ๔๖.๑๕ เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ตอบว่าไม่มีอุปสรรคเพียงร้อยละ ๔๑.๗๔ ส่วนผู้ไม่ตอบคำถามมีร้อยละ ๑๒.๑๗ แสดงว่ากรมการปกครองน่าจะพิจารณาปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับโจรผู้ร้ายต่าง ๆ เช่น อาจจะให้มีการสืบเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปดำรงตำแหน่งที่มีโจรผู้ร้าย ไม่ว่าจะเป็นผู้ก่อการร้ายหรือการบอนทำสายและธุรกรรมของกลุ่มมุนีสัตว์ในอำเภอชายแดนนั้น ๆ เพื่อสร้างขวัญและความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการไทยปกครองในอำเภอชายแดน

๗. ทัศนคติเกี่ยวกับสวัสดิการ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องใช้ในการทำงาน

สวัสดิการ (welfare) มีความสำคัญต่อขวัญและความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานเป็นอย่างยิ่ง ฉะนั้น การสร้างและบำรุงขวัญของพนักงานในหลักการบริหารสมัยใหม่จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งยวด ถ้าพนักงานมีสวัสดิการคือผลงานที่ได้รับย่อมจะติดตามไปด้วย ^{๑๒}

ตารางที่ ๕๐

ทัศนคติในการได้รับสวัสดิการจากกรมการปกครอง
จังหวัดและอำเภอ

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างมาก	๘	๓.๕๘
๒	เห็นควย	๘๒	๔๐.๐๐
๓	ตอบไม่ได้	๓๖	๑๕.๖๕
๔	ไม่เห็นควย	๘๑	๓๙.๒๒
๕	ไม่เห็นควยอย่างมาก	๑๓	๕.๖๕
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของชอนอยู่ในภาคผนวกขอ ๕๘

ตารางที่ ๕๐ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการที่ตอบว่ากรมการปกครอง จังหวัดและอำเภอจัดสวัสดิการให้ไม่เพียงพอกับความต้องการมีจำนวนถึงร้อยละ ๔๐.๘๘ นับว่ามีจำนวนไม่น้อย ซึ่งกรมการปกครองน่าจะนำปัญหานี้ไปพิจารณาหาทางแก้ไขต่อไป

^{๑๒} Strauss and Sayles, op.cit., pp. 106-111.

ผู้ตอบว่าได้รับสวัสดิการเพียงพอมีจำนวนไม่ถึงครึ่ง คือร้อยละ ๔๓.๔๔ ส่วนผู้ที่ไม่ออกความเห็นมีร้อยละ ๑๕.๖๕

ตารางที่ ๕๑
ทัศนคติเกี่ยวกับการมีสวัสดิอุปกรณ์ในการทำงาน

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควายน้อยมาก	๘	๓.๔๔
๒	เห็นควายน้อย	๕๒	๒๒.๖๑
๓	พอไม่ได้	๑๙	๘.๖๑
๔	ไม่เห็นควายน้อย	๑๑๐	๔๗.๘๓
๕	ไม่เห็นควายน้อยมาก	๔๑	๑๗.๕๑
รวม		๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของขออนุญาตในภาคผนวกข้อ ๕๗.

ตารางที่ ๕๑ แสดงว่าข้าราชการเห็นว่าในที่ทำงานของตนขาดสวัสดิอุปกรณ์ในการทำงานซึ่งเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งถึงร้อยละ ๖๕.๖๕ ผู้ตอบว่าไม่ขาดสวัสดิอุปกรณ์ในการทำงานมีเพียงร้อยละ ๒๒.๖๑ ส่วนผู้ไม่ออกความเห็นมีร้อยละ ๘.๖๑ แสดงให้เห็นว่าการปกครองที่น่าจะนำเอาปัญหาการขาดสวัสดิอุปกรณ์ในการทำงานไปปรับปรุงแก้ไข เพราะสิ่งเหล่านี้ควรมีส่วนกระทบกระเทือนต่อขวัญและความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่มากนัก

ค. ทัศนคติเกี่ยวกับความพอใจในสภาพแวดล้อม

Simon, Smithburg และ Thompson ได้กล่าวว่าสภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสำคัญต่อขวัญและความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานขององค์การ^{๑๓} กล่าวคือถ้าสิ่งแวดล้อมในการทำงานดี เช่น โอกาสพักผ่อน จำนวนชั่วโมงการทำงาน แสงสว่าง สภาพแวดล้อมอื่น ๆ มีสภาพดี ย่อมทำให้พนักงานมีขวัญดีตามไปด้วย ตรงกันข้ามถ้าสภาพการทำงานไม่ดีพนักงานย่อมเสียขวัญในการทำงานไป ยิ่งถ้าเป็นข้าราชการฝ่ายปกครองที่ปฏิบัติงานอยู่ในอำเภอชายแดน ควบคู่กับสภาพแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อขวัญและความพึงพอใจในการทำงานมากที่สุดทีเดียว และย่อมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานและบริการที่ประชาชนจะได้

ตารางที่ ๕๒

ทัศนคติเกี่ยวกับความพอใจในสภาพแวดล้อมการทำงาน

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควายน้อยมาก	๔๕	๒๑.๓๐
๒	เห็นควายน้อย	๑๒๗	๕๕.๒๒
๓	ตอบไม่ได้	๓๐	๑๓.๐๔
๔	ไม่เห็นควายน้อย	๑๘	๘.๘๓
๕	ไม่เห็นควายน้อยมาก	๖	๒.๖๑
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๕๕.

^{๑๓} Simon, Smithburg, and Thompson, op.cit., pp. 56-68.

ตารางที่ ๕๒ แสดงให้เห็นว่าข้าราชการส่วนใหญ่พอใจที่ได้ปฏิบัติงาน อยู่ในสภาพแวดล้อมการทำงานในปัจจุบันของอำเภอ คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๕๒ ส่วน ผู้ที่ตอบว่าไม่พอใจในสภาพแวดล้อมมีร้อยละ ๑๐.๔๔ สำหรับผู้ไม่ออกความเห็นมี ร้อยละ ๑๓.๐๔

ตารางที่ ๕๓

ทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	การขาดวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ในการทำงาน	๑๔๑	๖๑.๓๐
๒	ใจผู้ร้าย ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์	๓๓	๑๔.๓๖
๓	กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ	๑๓	๕.๖๕
๔	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๒	๐.๘๗
๕	การขัดแย้งกับผู้นบังคับบัญชา	๑๓	๕.๖๕
๖	ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงาน	๑๓	๕.๖๕
๗	อื่น ๆ ระบุ	๑๕	๖.๕๒
	- งบประมาณไม่เพียงพอ		
	- ขาดผู้มีความรู้		
	- ไม่มีอุปสรรค		
	- มีงานและความรับผิดชอบมาก		
	- การคมนาคมไม่สะดวก		
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของขออนุญาตอยู่ในภาคผนวกขอ ๑๘.

ตารางที่ ๕๓ แสดงให้เห็นว่าปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุดคือการขาดวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำงาน (ร้อยละ ๖๑.๓๐) รองลงไปคือแก่การมีใจผู้ร้ายและผู้ออกการร้ายคอมมิวนิสต์ชุกชุม (ร้อยละ ๑๔.๓๖) นอกจากนี้ก็เป็นปัญหาอื่น ๆ เช่น กลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การขัดแย้งกับผู้บังคับบัญชา และปัญหาอื่น ๆ

ตารางที่ ๕๔

ทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาคานชนบชรรณเนียมประ+

เพณี ภาษา ศาสนาและวัฒนธรรมในการทำงาน

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างมาก	๒๐	๘.๓๐
๒	เห็นควย	๓๓	๑๖.๐๘
๓	ตอบไม่ได้	๑๒	๕.๒๒
๔	ไม่เห็นควย	๑๑๐	๕๕.๒๖
๕	ไม่เห็นควยอย่างมาก	๕๐	๒๑.๓๓
รวม		๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๖๐.

ตารางที่ ๕๔ แสดงว่าข้าราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่เห็นวชนบชรรณเนียมประเพณี ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กรรมไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๕๕ ส่วนผู้ที่เป็น
อุปสรรคมีเพียง ๒๔.๕๕ สำหรับผู้ไม่ออกความเห็นมีเพียง ๕.๒๒ แสดงให้เห็น
ว่าสภาพแวดล้อมทางขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ภาษาและศาสนาไม่
เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน

ตารางที่ ๕๕
ทัศนคติเกี่ยวกับท้องที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงาน

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	ทางราชการลงโทษทาน	๓	๑.๓๑
๒	ท่านเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะไปแก้ไขเหตุ- การณ์และรักษาสถานการณ์ของอำเภอ นั้นให้สงบได้	๔๗	๒๐.๔๓
๓	เป็นการโยกย้ายธรรมดาตามระบบ ราชการ	๑๐๗	๔๖.๕๒
๔	เพื่อให้ท่านมีประสบการณ์ค่านั้นมาก ขึ้นและเป็นเจ้าพนักงานที่ดีต่อไป	๒๓	๒๙.๓๘
๕	ความรู้สึกรู้สึกอื่น ๆ - ถูกกักขังแกล้งโดยไม่มีทางต่อสู้ - คิดว่าเป็นกรรมของตน - ยังไม่อยากย้ายเพราะอายุมาก - เป็นเรื่องธรรมดา	๑๐	๔.๓๕
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๑๕.

ตารางที่ ๕๕ แสดงว่าข้าราชการฝ่ายปกครองเห็นว่าดาได้รับแต่งตั้งไปประจำในอำเภอทางไกลการคมนาคมซึ่งเป็นท้องที่ที่มีโจรผู้ร้ายชุกชุม มีผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์แทรกแซงและมีการปะทะกับเจ้าหน้าที่อำเภออยู่เสมอ ๆ เขาจะมีความรู้สึกว่าเป็นการโยกย้ายตามธรรมดา (ร้อยละ ๘๖.๕๒); คิดว่าเพื่อให้เขามีประสิทธิภาพการป้องกันปราบปรามอันเป็นงานในหน้าที่ (ร้อยละ ๒๗.๓๘) และคิดว่าเขาเป็นผู้ที่เหมาะสมกับการไปแกสถานการณ์โดยเฉพาะ (ร้อยละ ๒๐.๕๓) สำหรับผู้ที่คิดว่าเป็นการถูกลงโทษจากทางราชการมีเพียงเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ ๑.๓๑ ส่วนผู้ที่ตอบอื่น ๆ มีร้อยละ ๔.๓๕

ตารางที่ ๕๖
ทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นด้วยอย่างมาก	๕๖	๒๔.๓๕
๒	เห็นด้วย	๑๔๐	๖๐.๘๗
๓	ตอบไม่ได้	๕	๓.๕๑
๔	ไม่เห็นด้วย	๒๒	๙.๕๗
๕	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	๓	๑.๓๐
	รวม	๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๒๒.

ตารางที่ ๕๖ แสดงว่าข้าราชการส่วนใหญ่เห็นว่าสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในสถานที่ทำงาน เช่น การจัดสถานที่ การถ่ายเทของอากาศ ความสงบ แสงสว่าง อุดมภูมิ ฯลฯ ทุกอย่างเป็นส่วนประกอบให้ทำงานได้อย่างสบาย คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๒๒ ส่วนผู้ที่ตอบว่าสิ่งแวดล้อมไม่ดีมีเพียงร้อยละ ๑๐.๘๗ และผู้ที่ไม่ออกความเห็นร้อยละ ๓.๙๑

ตารางที่ ๕๗

ทัศนคติเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการทำงาน

ลำดับที่	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เห็นควยอย่างมาก	๑๙	๘.๒๖
๒	เห็นควย	๕๕	๑๗.๘๓
๓	ตอบไม่ได้	๒๓	๑๐.๐๐
๔	ไม่เห็นควย	๕๕	๕๓.๐๔
๕	ไม่เห็นควยอย่างมาก	๔๘	๒๐.๘๗
รวม		๒๓๐	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ คำถามของข้อนี้อยู่ในภาคผนวกข้อ ๖๓.

ตารางที่ ๕๘ แสดงว่าข้าราชการส่วนใหญ่เห็นว่าการทำงานไม่ยุติธรรมในการทำงาน เช่น การกลับมานก่อนเวลาเลิกงาน เป็นต้นแม้ว่าจะมีเหตุจำเป็นก็ตาม เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๙๑ ผู้ที่ตอบว่าเห็นควยมีร้อยละ ๒๖.๐๘ และผู้ที่ไม่ออกความเห็นมีร้อยละ ๑๐.๐๐

สรุป

จากการวิเคราะห์ตามวิธีการของ Likert Scale โดยให้ค่าคะแนน ๕, ๔, ๓, ๒, และ ๑ ในแต่ละคำตอบ เพื่อหาผลลัพธ์ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมในการทำงานต่าง ๆ แล้วนำมาหาค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$ = Arithmetic mean) ดังนี้

$$\begin{aligned}\bar{X} &= \frac{\text{คะแนนรวมทั้งหมดของคำตอบแต่ละกลุ่ม}}{\text{จำนวนประชากร} \quad \text{จำนวนคำถามในกลุ่ม}} \\ &= \frac{๖๓๖๒}{๒๓๐ \quad ๘} \\ &= ๓.๔๕\end{aligned}$$

จากค่าคะแนนที่ได้ ๓.๔๕ เปรียบเทียบกับช่วงคะแนน ๑.๐ - ๕.๐ แสดงให้เห็นว่าชาวราชการฝ่ายปกครองในอำเภอชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีขวัญและความพึงพอใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย